Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ

1990 йил 6 март
СЕШАНБА
№ 54 (4.848).

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг газетаси

1974 йил 1 январдан буён нашр этилади ◆ Душанбадан ташқари ҳар куни чиқади ◆ Баҳоси 3 тийин

КЕЧАГИ КУН МАКТУБЛАРИ

700 ОИЛАГА ЕР

Партия ва ҳукуматимиз қишлоқ аҳолисининг ҳаётий эҳтиёжларини қондириш ҳақида ғамхўрлик кўрсатмоқдалар. Буни Охунбобоев районидаги Ленин номли колхоз мисолида ҳам кўриш мумкин. Хўжаликда турар жой муаммосини ҳал этиш, деҳқоннинг меҳнатдан манфаатдорлигини ошириш юзасидан ибратли ишлар қилинаяпти.

Ҳозиргача 700 оила уй-жой қуриш учун ер участкаси олди. Шунингдек, деҳқонлар 10—15 сотихдан қўшимча томорқага эга бўлдилар. Колхоз правлениеси шу мақсадлар учун 517 гектар унумдор ер ажратди. Кўрилаётган чора-тадбирлар яқин келажакда ўз самарасини бериши шубҳасиз. Бу йил хўжаликда 50 гектар боғ-роғ барпо этиш режалаштирилган.

Ҳ. ОРИПОВ,
жамоатчи мухбир.

МУСОБАҚА ШАРОФАТИ

Чортоқ тикувчилик фабрикаси чеварлари мусобақа асосида ишлаб, ютуқлар салмоғини кўпайтирмоқдалар. Корхонада икки ойлик план муддатидан олдин бажарилди. Йил бошидан бери савдо тармоқларига 860 минг сўмлик ўрнига 898 минг сўмлик халқ истеъмоли моллари етказиб берилди.

Бунга фабриканинг Короскон филиали чеварлари баракали ҳисса қўшдилар. Ҳозир филиалда март ойининг иккинчи ярми ҳисобига маҳсулот ишлаб чиқарилмоқда. Дилором Тошматова, Роҳатхон Қорабоева, Мастура Раҳматуллаева сингари чеварлар кунлик топшириқни оширғи билан адо этиб, ҳамкасбларига ўрнак бўлаяптилар.

Фабрика коллективи жорий йилда 5 миллион 516 минг сўмлик истеъмол моллари ишлаб чиқариш, уларнинг турини ўн олтитага етказишни дилга туккан. Шу мақсадда меҳнат беллашуви авж олдирилиб, иш вақтидан, мавжуд имкониятлардан унумли фойдаланилаяпти.

О. МЎМИНОВ.

КЕКСАЛАР ИЗЗАТГА ЛОЙИҚ

Мамлакатимизда қайта қуриш ва ошкоралик жараёни чуқурлашиб бораяпти. Бу жараёнда коммунистнинг алоҳида ўрни бор. У ўз эътиқодида собит туриб, эзгу мақсадлар йўлида қатъият билан курашмоғи, улус юкига елка тутмоғи, жамиятни сиёсий ва иқтисодий танглиқдан олиб чиқишда етакчи куч эканлигини чуқурроқ ҳис этмоғи лозим.

КПСС Марказий Комитетининг партия XXVIII съездига ҳаракат дастури лойиҳаси ана шундай руҳ билан суғорилган. Ҳужжат билан танишарканман, кўнглимда баъзи мулоҳазалар туғилди. Қуйи партия ташкилотлари, уларнинг ички муаммолари ҳақида негадир кам гапирамиз. Ёши, лаёқати, имкониятидан қатъий назар, барча коммунистларга бир хил талаб билан ёндашиш одат тусига кирган. Менимча, бу тўғри эмас.

Мактабимиз бошланғич партия ташкилоти ҳисобида 16 нафар КПСС аъзоси бор. Шундан икки нафари пенсионер. Уларни жамоат ишларига жалб қилиш, аъзолик бадалларини тўплашда қийинчилик туғилмоқда. Партия йиғилишларида ҳам камдан-кам қатнашишади. Сабаби қаричилик, йўл узоқ. Ишончим комилки, бундай ветеран коммунистлар ҳар бир қишлоқ, ҳар бир маҳаллада бор. Уларни ортиқча ташвишдан халос этиш учун нима қилиш керак?

Менинг таклифим: яшаш жойларида кекса КПСС аъзоларини бирлаштирган мустақил бошланғич партия ташкилотлари тузилса, райком ходимлари уларни оталиққа олишса. Бу билан эл-юртга хизмати сингган отахон ва онахонларга катта ғамхўрлик кўрсатилган, қолаверса уларни жамоат ишларига фаолроқ жалб этиш учун имкон туғилган бўларди.

Барча соҳада социал адолат принциплари қарор топмоқда. Бошланғич партия ташкилотлари секретарларини рағбатлантириш ҳақида ўйлаб кўрадиган пайт келди, деб ҳисоблайман. Коммунистлар сонига қараб, уларга маълум миқдорда ҳақ тўланса ёки маошлари оширилса... Бу, шубҳасиз, партиявий иш сифатига ижобий таъсир кўрсатган бўларди.

С. САНАЕВ,
Пахтачи районидаги Ленин номли ўрта мактаб бошланғич партия ташкилотининг секретари.

ҚИРДА... ИСТИРОҲАТ БОҒИ

Уяссойга туташ қир устида қудратли тракторлар овози бир дақиқа тинмайди. Улар ёрдамида жарликлар ўрни кўмилиб, қум тепалари текисланмоқда. Бу ерда марказий истироҳат боғи барпо этилаяпти. Қирқ гектарлик ана шу майдонда бунёдкорлик ишлари қизғин. Мевали ва манзарали кўчатлар ўтқазилиб, янги гулзорлар вужудга келтирилаяпти. Сув таъминотини яхшилаш чоралари кўрилмоқда.

Истироҳат боғида катта миқёсдаги қурилиш-ободончилик ишларини амалга ошириш кўзда тутилган. Чойхона, ошхона, ҳордиқ масканлари меҳнаткашлар хизматида бўлади. Шунингдек, ёзги кинотеатр, икки қаватли меҳмонхона барпо этиш мўлжалланмоқда.

Боғ учун бу ернинг танланиши тасодифий эмас. Замин сатҳидан анча баландда жойлашган қир устида ҳаво тоза, мусаффо, Ойқорнинг қорли чўққилари кафтдагидек кўриниб туради. Истироҳат боғига тошдан ясалган махсус пиллапоялар орқали тушиб чиқилади. Келажакда бу жой бахмалликлар учун кўнгилли оромгоҳга айланиб қолса, ажаб эмас.

А. ЭРГАШЕВ,
Бахмал район «Ғалаба байроғи» газетаси ходими.

ҚИШЛОҒИМИЗ ЎГАЙМИ?

Биз Паркент районидаги «Прогресс» совхозининг иккинчи бўлимида истиқомат қиламиз. Ушбу мактубни шам ёруғида ёздик. Сабаби қишлоғимизда чироқлар тез-тез ўчиши одат тусига кирган. Ёмғир ёғса ёки қаттиқроқ шамол турса бас, уйларимиз, кўчаларимиз зимистонга айланади. Шу сабабли аксарият телевизор кўриш, газета ўқиш, радио тинглашдан маҳруммиз.

Автобус хизмати ҳам ўлда-жўлда. Одамлар ишга, ўқишга ўз вақтида боролмай хуноб. Биринчи автобус саккиз яримда аранг етиб келади. Ваҳоланки, бу пайтда кўпчилик ишда бўлиши керак. Ҳамма жойда автобус қатнови эрталаб соат олти-еттида бошланади. Нима учун бизда буни йўлга қўйиш мумкин эмас?

Клуб ҳақида гапирмай қўя қолайлик. Бу ерда бирон-бир тадбир ўтказилганини эслолмаймиз. Икки мингга яқин аҳоли истиқомат қиладиган қишлоғимизда ҳаммом йўқ. Мавжуд боғча бир неча ойдан бери ишламайди. Бу ҳам майли. Телефон сими тортилганига анча бўлди. Хизмат ҳақи хўжаликдан ундириб олинган. Лекин телефонни ишга тушириш пайсалга солинаётир. Бу муаммолар қачон ҳал этилади?

Х. НОРМАТОВ, А. МИРЖАМОЛОВ, М. ХОЛНАЗАРОВ, А. ЙЎЛДОШЕВ (жами 11 имзо).

АРҒУМОҚЛАР КИШНАСИН

Ҳурматли редакция! «Қишлоқ ҳақиқати»нинг шу йил 19 январь сонида эълон қилинган «Отоқли от, турдош от» сарлавҳали мақолани қизиқиш билан ўқидим. Дарҳақиқат, ҳаётимизда отнинг ўз ўрни бор. У инсоннинг дўсти, яйловларимиз кўрки. Сутидан тайёрланадиган қимиз шифобахшлиги жиҳатидан бебаҳо.

Халқимиз ўртасида кўпкари, қиз қувди ўйинлари қадимдан машҳур. Тўй-томошалар от пойгасисиз ўтмаган. Афсуски, бу эзгу анъаналар унутилиб бораяпти. Ҳисоб-китобларга қараганда, ҳозир мамлакатимизда беш миллионта от бор экан. Уларнинг сони тобора камайиб бораётгани кишини ташвишлантиради.

Мушкул вазиятдан чиқишнинг иложи борми? Келинг, дўстлар, бу ҳақда биргалашиб ўйлаб кўрайлик. Қишлоқ хўжалик ишларида отлардан, аравалардан фойдаланиш иқтисодий жиҳатдан катта наф келтиради. Йилқичиликка ихтисослаштирилган хўжаликлар ташкил этиш пайти келди, деб ҳисоблайман. Қимиз етиштиришни кўпайтириш лозим.

Маиший хизмат кўрсатиш уйлари қошида от-аравалар учун улов, эгар-жабдуқлар ишлаб чиқариш йўлга қўйилса, айни муддао бўларди. ҚҚАССР, Самарқанд, Бухоро, Сирдарё вилоятларида йилқичиликни ривожлантириш учун имконият етарли. Қунт ва ҳафсала қилинса бас.

Яна бир масала. Кўпчилик ўз хонадонида от боқишни истайди. Лекин зарур шароит йўқ. Озуқа камчил. Хўжаликларда арпа, сули етиштиришни йўлга қўйиш лозим. Токи уларни дўконлардан арзон нархда сотиб олиш мумкин бўлсин.

1990 йил — от йили. Бунинг катта рамзий маъноси бор. Биргалашиб кўтарган юк енгил. Йилқичиликни ривожлантириш ўз қўлимизда. Бир ёқадан бош чиқариб, хайрли ишга муносиб ҳисса қўшайлик. Яйловлар бағри арғумоқларга тўлаверсин.

М. МУХАНОВ,
Беруний районидаги «ВЛКСМ 60 йиллиги» мактаби ўқитувчиси.

ҚЎЗИЛАТИШ ҚИЗҒИН

Деҳқонобод районидаги «Ленинизм» совхозининг Барот Мирзаев бошлиқ 4-фермаси ходимлари тўл мавсумини яхши бошладилар. Бу ерда 5.409 бош совлиқ боқилаяпти. Чўпонлар ана шунча қўзи олишни мўлжаллаяптилар. Ҳозиргача 1.844 бош совлиқ қўзилади. Туғилган наслнинг 1.635 таси ўстиришга қолдирилди. Фермада 488 бош тусоқнинг 339 бошини қўзилатиб, 302 қўзини ўстиришга қолдирган Лоқай Қўчқоров, 581 тусоқнинг 348 бошини қўзилатган ва 294 қўзини ўстиришга қолдирган Али Сориев, 500 бош совлиқнинг 200 бошини қўзилатган ва 180 та қўзини ўстиришга қолдирган Чоршанби Нормўминов, 503 бош совлиқнинг 200 бошини қўзилатиб, 90 фозини ўстиришга қолдирган Парда Тошев каби тажрибали чўпонлар намуна бўлишаяпти.

Шу кеча-кундузда кунига ферма бўйича 200 дан ошиқ совлиқ қўзилаяпти. Ўз касбининг моҳир усталари бўлган чўпон-чўлиқларнинг асосий мақсади қўзилатиш мавсумини 15 мартгача якунлашдан иборат.

У. КУЧАРОВ.

Поп районидаги «Чодак» совхозида ўзининг сидқидил, ҳалол меҳнати билан эл ҳурматини қозонган боғбонлар кўп. Саккиз йилдан буён хўжалик лимонзорида ишлаб келаётган Сарвинисо Пўлатова ҳамда Қандинисо Абдулазизова ана шундай ноз-неъмат бунёдкорларидан. Айни кунларда улар иссиқхонадаги лимонларни парваришлашда ҳамкасбларига ўрнак бўлишмоқда.

СУРАТДА: С. Пўлатова (ўнгда) ва Қ. Абдулазизова ҳосилни кўздан кечиришаётир.

М. ХУДОЙҚУЛОВ олган сурат.

СССР Олий Советининг Президиумининг мажлиси

3 март куни Кремлда М. С. Горбачев раислигида СССР Олий Совети Президиумининг мажлиси бўлди.

СССР Олий Советининг топшириғига биноан Олий Совет Президиуми СССР Олий Совети комитетларининг ва Олий Совет палаталари комиссияларининг СССР Президенти лавозимини таъсис этиш ҳамда СССР Конституциясига тегишли ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш тўғрисидаги қонун лойиҳаси юзасидан таклифлари, мулоҳазалари, киритган аниқликларини кўриб чиқди, бу қонун лойиҳаси СССР халқ депутатларининг навбатдан ташқари съезди муҳокамасига қўйилади. Мажлисда шу масала юзасидан иш гуруҳининг раҳбари, СССР халқ депутати, СССР Фанлар академиясининг вице-президенти В. Н. Кудрявцев нутқ сўзлади. СССР Олий Советининг Президиуми қонун лойиҳасини маъқуллади. Лойиҳа матбуотда эълон қилинади.

Мажлисда СССР халқ депутатларининг навбатдан ташқари учинчи съездини тайёрлаш билан боғлиқ бўлган бошқа масалалар кўриб чиқилди ҳамда тегишли комиссия тузилди.

Мажлисда СССР Олий Совети Миллатлар Советининг раиси Р. Н. Нишоновнинг ахбороти тингланди ҳамда СССР Олий Советининг «Озарбайжон ССР ва Арманистон ССРдаги аҳвол ҳамда бу региондаги вазиятни нормаллаштиришга оид чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарори лойиҳаси муҳокама қилинди. Лойиҳани Олий Советнинг яқин орада ўтказиладиган мажлиси муҳокамасига қўйишга қарор берилди.

СССР Олий Совети Президиуми Арманистон ССР халқ депутатларига сайлов ўтказувчи Марказий сайлов комиссиясининг Озарбайжон ССР Тоғли Қорабоғ автоном области территориясида Арманистон ССР Олий Советига сайлов ўтказувчи сайлов округларини тузиш билан боғлиқ бўлган хатти-ҳаракатларини ғайриқонуний деб топди, чунки бу хатти-ҳаракатлар СССР Конституциясининг 76-моддасига зиддир, шу моддага биноан иттифоқдош республика фақат ўз территориясида давлат ҳокимиятини амалга оширади.

Мажлисда давлат турмушига оид бошқа баъзи масалалар ҳам муҳокама қилинди.

(ТАСС).

ЎЗБЕКИСТОН МЕҲМОНЛАРИ

Покистон Ислом партиясининг парламент делегацияси Ўзбекистон билан танишди.

Меҳмонлар бир қанча меҳнат коллективлари ҳузурига боришди, Самарқандга сафар қилишди.

Делегация раҳбари Малик Мерож Холид Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумида бўлган суҳбатда Совет Иттифоқидаги қайта қуриш, Покистонда рўй бераётган ижобий демократик ўзгаришлар Покистон билан Ўзбекистон ўртасидаги ўзаро фойдали ҳамкорликни ривожлантириш учун катта имконият яратаётганлигини таъкидлади.

(ЎзТАГ).

Область Советининг сессияси

ҚАРШИ, 5 март. (ЎзТАГ). Бугун бу ерда халқ депутатлари Қашқадарё область Советининг сайловдан сўнг биринчи сессияси бўлди.

Қашқадарё область партия комитетининг биринчи секретари А. Р. Отажонов халқ депутатлари область Советининг раиси қилиб сайланди, Т. П. Хидиров область ижроия комитетининг раиси этиб тасдиқланди.

Депутатлар область Совети ижроия комитетининг «Область иқтисодиётини соғломлаштириш ва областда хўжалик ҳисобини жорий этишга доир тадбирлар тўғрисида»ги докладини муҳокама қилдилар.

СССР халқ депутатларининг навбатдан ташқари учинчи съездига

ЛОЙИҲА

СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАЛАРИ ИТТИФОҚИНИНГ ҚОНУНИ

СССР Президенти лавозимини таъсис этиш ҳамда СССР Конституцияси (Асосий қонуни)га тегишли ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида

Конституцион тузумни, гражданларнинг ҳуқуқлари, эркинликлари ва хавфсизлигини мустаҳкамлаш, СССР давлат ҳокимияти ва бошқаруви олий органларининг баҳамжиҳат бўлиб ишлашини яхшилаш, мамлакатда амалга оширилаётган чуқур сиёсий ва иқтисодий ўзгаришларнинг янада ривожланишини таъминлаш мақсадида СССР халқ депутатлари съезди **қарор қилади:**

1. Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг Президенти лавозими таъсис этилсин.

Шу муносабат билан СССР Конституцияси (Асосий қонуни)га қуйидаги ўзгартиш ва қўшимчалар киритилсин:

1. СССР Конституцияси қуйидаги мазмундаги янги 15-боб 1-банд билан тўлдирилсин:

«15-боб 1-банд. СССР Президенти.

127-модда. Совет давлатининг — Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг бошлиғи — СССР Президентидир.

127-модда 1-банд. СССР Президенти лавозимига ўттиз беш ёшдан кичик бўлмаган ва олтмиш беш ёшдан катта бўлмаган СССР граждани сайланиши мумкин. Бир кишининг ўзи икки муддатдан ортиқ СССР Президенти бўлиши мумкин эмас.

СССР Президенти СССР гражданлари томонидан умумий, тенг ва тўғридан-тўғри сайлов ҳуқуқи асосида яширин овоз бериш йўли билан беш йил муддатга сайланади.

Умуман ССР Иттифоқи бўйича ва кўпгина иттифоқдош республикаларда овоз беришда қатнашган сайловчилар овозларининг ярмидан кўпини олган номзод сайланган ҳисобланади.

СССР Президентини сайлаш тартиби СССР Қонуни билан белгиланади.

127-модда 2-банд. СССР Президенти ўз лавозимини ижро этишга киришиш чоғида СССР халқ депутатлари съездининг мажлисида қасамёд қилади.

127-модда 3-банд. СССР Президенти:

1) совет гражданларининг ҳуқуқлари ва эркинликларига, СССР Конституциясига ва қонунларига риоя этилишининг кафили бўлади;

2) ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг суверенитетини, мамлакатнинг хавфсизлиги ва территориал бутунлигини муҳофаза қилиш, СССРнинг миллий-давлат тузилиши принципларини рўёбга чиқариш юзасидан зарур чора-тадбирларни кўради;

3) мамлакат ичкарисида ва халқаро муносабатларда Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи номидан вакиллик қилади;

4) СССР давлат ҳокимияти ва бошқаруви олий органларининг баҳамжиҳат ҳаракат қилишини таъминлайди;

5) СССР халқ депутатлари съездига мамлакатнинг аҳволи тўғрисида ҳар йили маълумотлар тақдим этади, СССР Олий Советини СССРнинг ички ва ташқи сиёсати энг муҳим масалаларидан хабардор қилади;

6) СССР Олий Советига СССР Министрлар Советининг раиси, СССР Халқ назорати комитетининг раиси, СССР Олий судининг раиси, СССР Бош прокурори, СССР Бош давлат ҳаками лавозимларига номзодларни тақдим этади. Сўнгра эса шу мансабдор шахсларни СССР халқ депутатлари съездига тасдиқлаш учун тақдим этади; мазкур мансабдор шахсларни вазифасидан озод этиш тўғрисида СССР Олий Советига ва СССР халқ депутатлари съездига тақдимномалар топширади;

7) СССР Олий Совети олдига СССР Министрлар Советининг истеъфога чиқиши тўғрисидаги ёки унинг истеъфосини қабул этиш ҳақидаги масалани қўяди; СССР Министрлар Советининг раиси билан келишиб, СССР ҳукуматининг аъзоларини лавозимидан озод қилади ва тайинлайди, кейинчалик СССР Олий Советининг тасдиғига тақдим этади;

8) СССР халқ депутатлари съездига СССР конституцион назорат комитети таркибига киритиладиган кишилар тўғрисидаги таклифларни тақдим этади;

9) СССР қонунларини имзолайди; қонунни ўз эътирозлари билан камида икки ҳафта муддат ичида такрорий муҳокама қилиб, овозга қўйиш учун СССР Олий Советига қайтариб юборишга ҳақлидир. Агар СССР Олий Совети палаталарнинг ҳар бирида овозларнинг учдан икки ҳиссасидан иборат кўпчилик билан илгари қабул этилган қарорни тасдиқласа, СССР Президенти қонунни имзолайди ёки масалани СССР халқ депутатлари съездининг муҳокамасига қўяди;

10) СССР Министрлар Советининг қарорлари ва фармойишлари амал қилишини тўхтатиб қўйиш ҳуқуқига эгадир;

11) давлат органларининг мамлакат мудофаасини таъминлаш соҳасидаги фаолиятини мувофиқлаштириб туради; СССР Қуролли Кучларининг олий бош қўмондони ҳисобланади, СССР Қуролли Кучларининг олий қўмондонлигини тайинлайди ва ўзгартиради, олий ҳарбий унвонларни беради; ҳарбий трибуналларнинг судьяларини тайинлайди;

12) музокаралар олиб боради ва СССРнинг халқаро шартномаларини имзолайди; ўз ҳузуридаги чет давлатлар дипломатик вакилларининг ишонч ва чақириқ ёрлиқларини қабул этади; СССРнинг чет эллардаги ва халқаро ташкилотлар ҳузуридаги дипломатия вакилларини тайинлайди ва чақириб олади; олий дипломатия мартабалари ва бошқа махсус унвонларини беради;

13) СССР орден ва медаллари билан мукофотлайди, СССРнинг фахрий унвонларини беради;

14) СССР гражданлигига қабул қилиш, ундан чиқариш ва совет гражданлигидан маҳрум этиш, бошпана бериш масалаларини ҳал этади; гуноҳидан кечади;

15) ялпи ёки қисман сафарбарлик эълон қилади; СССРга ҳарбий ҳужум қилинган тақдирда уруш ҳолати эълон қилади ва бу масалани дарҳол СССР Олий Советининг муҳокамасига киритади;

16) СССРни ва унинг гражданлари хавфсизлигини ҳимоя қилиш манфаатлари йўлида айрим жойларда ҳарбий ёки фавқулодда ҳолат эълон қилади — бу масалани албатта тегишли иттифоқдош республика Олий Советининг Президиуми билан кўриб чиқади; бу ҳолларда вақтинча президентлик бошқарувини жорий этиши мумкин. Ҳарбий ва фавқулодда ҳолатлар, шунингдек президентлик бошқаруви режими қонун билан белгиланади;

17) СССР Олий Советининг Иттифоқ Совети билан Миллатлар Совети ўртасида келишмовчилик чиққан ва бу келишмовчиликни СССР Конституциясининг 117-моддасида кўзда тутилган тартибда бартараф этишнинг иложи бўлмаган тақдирда СССР Президенти мақбул қарор ишлаб чиқиш мақсадида баҳсли масалани кўриб чиқади. Башарти, бир фикрга келишга муваффақ бўлинмаса ҳамда СССР давлат ҳокимияти ва бошқаруви олий органларининг нормал фаолиятини бузадиган ҳақиқий хавф вужудга келса — Президент СССР халқ депутатлари съездига янги составдаги СССР Олий Советини сайлаш тўғрисида таклиф киритиши мумкин.

127-модда 4-банд. СССР Президенти федерация кенгашига бошчилик қилади, иттифоқдош республикалар Олий Советларининг раислари лавозимларига кўра шу кенгаш таркибига кирадилар.

Федерация кенгаши: иттифоқ шартномасига риоя этиш масалаларини кўриб чиқади; Совет давлатининг миллий сиёсатини амалга ошириш тадбирларини ишлаб чиқади; СССР Олий Советининг Миллатлар Советига миллатлараро муносабатлардаги низоларни ҳал этиш ва можароли вазиятларни бартараф қилиш юзасидан тавсиялар беради; иттифоқдош республикаларнинг фаолиятини мувофиқлаштириб туради ҳамда уларнинг СССР Президентининг ҳуқуқ доирасига кирадиган иттифоқ аҳамиятига молик масалаларни ҳал этишдаги иштирокини таъминлайди.

Федерация кенгашининг мажлисларида СССР Олий Советининг раиси ва палаталарнинг раислари иштирок этиш ҳуқуқига эгадирлар.

127-модда 5-банд. СССР Президенти ҳузурида СССР президентлик кенгаши ишлайди, унинг вазифаси СССР ички ва ташқи сиёсатининг асосий йўналишларини амалга ошириш, мамлакат хавфсизлигини таъминлаш чора-тадбирларини ишлаб чиқишдан иборат бўлади.

Президентлик кенгашининг аъзолари СССР Президенти томонидан тайинланади. СССР Министрлар Советининг раиси лавозимига кўра СССР президентлик кенгаши таркибига киради.

СССР президентлик кенгашининг мажлисларида СССР Олий Советининг раиси қатнашишга ҳақлидир.

127-модда 6-банд. СССР Президенти зарур ҳолатларда федерация кенгаши билан СССР президентлик кенгашининг қўшма мажлисларини ўтказади.

127-модда 7-банд. СССР Президенти СССР Конституцияси ва СССР қонунлари асосида ҳамда уларни ижро этиш юзасидан фармонлар чиқаради, бу фармонлар СССРнинг бутун территориясида мажбурий кучга эга бўлади.

127-модда 8-банд. СССР Президенти дахлсизлик ҳуқуқига эга бўлади ва у СССР Конституциясини ҳамда СССР қонунларини бузган тақдирда СССР халқ депутатларининг съезди томонидангина лавозимдан туширилиши мумкин. Бу қарор съезднинг ўз ташаббуси ёки СССР Олий Советининг ташаббусига биноан СССР халқ депутатлари съезди томонидан СССР конституцион назорат комитетининг хулосасини ҳисобга олиб, депутатлар умумий сонининг камида учдан икки қисми овози билан қабул қилинади.

127-модда 9-банд. СССР Президенти 127-модданинг 3-бандидаги 12—14-бандларда кўзда тутилган ўз вазифаларини ижро этишни СССР Олий Советининг раисига ва СССР Министрлар Советининг раисига топшириши мумкин.

(Давоми 2-...

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг ҚОНУНИ

СССР Президенти лавозимини таъсис этиш ҳамда СССР Конституцияси (Асосий қонуни)га тегишли ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида

(Боши 1-бетда).

127-модда 10-банд. «Агар СССР Президенти бирон-бир сабабга кўра келгусида ўз вазифаларини ижро эта олмайдиган тақдирда янги Президент сайлангунга қадар унинг ваколатлари СССР Олий Советининг раисига, бунинг иложи бўлмаган тақдирда — СССР Министрлар Советининг раисига ўтказилади. Бу ҳолатда СССР янги Президентининг сайлови уч ой муддатда ўтказилиши керак».

2. СССР Конституцияси «СССР Президенти» деган янги 15-боб 1-банд билан тўлдирилиши муносабати билан СССР Конституциясининг қуйидаги моддаларига шундан келиб чиқадиган ўзгартиш ва қўшимчалар киритилсин:

1) 77-модданинг биринчи қисми қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Иттифоқдош республика ССР Иттифоқи ихтиёридаги масалаларнинг СССР халқ депутатлари съездида, СССР Олий Советида, СССР Олий Совети Президиумида, федерация кенгашида, СССР ҳукуматида ва СССР Иттифоқининг бошқа органларида ҳал этилишида қатнашади».

2) 108-моддада 6-банд қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«6) СССР Олий Советини ва СССР Олий Советининг раисини сайлаш»;

7 ва 8-бандлар чиқариб ташлансин;

9, 10, 11, 12, 13-бандлар шунга мувофиқ равишда 7, 8, 9, 10, 11-бандлар деб ҳисоблансин;

4-қисмдан «СССР халқ депутатлари съездининг СССР Олий Совети раисини ёки унинг биринчи ўринбосарини чақириб олиш тўғрисидаги қарорлари СССР халқ депутатлари умумий сонининг камида учдан икки қисмидан иборат кўпчилик овози билан қабул қилинади» деган сўзлар чиқариб ташлансин.

3) 110-модданинг 4 ва 5-қисмлари қуйидаги таҳрирда баён **этилсин:**

«СССР халқ депутатлари съездининг навбатдаги мажлислари йилига камида 1 марта ўтказилади. Навбатдан ташқари мажлислар СССР Олий Советининг ташаббусига биноан, унинг палаталаридан бирининг, СССР Президентининг, СССР халқ депутатларидан камида бешдан бир қисмининг таклифига мувофиқ ёки иттифоқдош республика давлат ҳокимияти олий органи орқали иттифоқдош республиканинг ташаббуси билан чақирилади.

СССР халқ депутатлари съездининг сайловдан кейинги биринчи мажлисини СССР халқ депутатлари сайловини ўтказувчи Марказий сайлов комиссиясининг раиси, сўнгра эса СССР Олий Советининг раиси бошқаради».

4) 111-модданинг биринчи ва еттинчи қисмлари қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«СССР Олий Совети — СССР давлат ҳокимиятининг доимий ишлайдиган қонун чиқарувчи ва назорат қилувчи органидир»;

«палаталарнинг қўшма мажлисларини СССР Олий Советининг раиси ёки навбатма-навбат Иттифоқ Совети ва Миллатлар Советининг раислари олиб борадилар».

5) 12-модданинг биринчи ва иккинчи қисмлари қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«СССР Олий Совети ҳар йили СССР Олий Советининг раиси томонидан навбатдаги — баҳорги ва кузги сессияларга, қоида тариқасида, ҳар бири уч-тўрт ой муддатга чақирилади»;

«навбатдан ташқари сессиялар СССР Олий Советининг раиси томонидан ўз ташаббуси билан ёки СССР Президентининг, иттифоқдош республика давлат ҳокимияти олий органи орқали иттифоқдош республиканинг, СССР Олий Совети палаталаридан бири составининг камида учдан бир қисмининг таклифига биноан чақирилади».

6) 113-моддада:

2-банд 2 ва 3-бандлар тарзида қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«2) СССР Президентининг тақдимига биноан СССР Министрлар Советини тайинлайди;

3) СССР Министрлар Совети раисининг тақдимига биноан СССР Министрлар Советининг составини ва унга киритиладиган ўзгартишларни тасдиқлайди; СССР Министрлар Советининг таклифига биноан СССР министрликларини ва СССР давлат комитетларини тузади ҳамда тугатади».

3-банд чиқариб ташлансин;

7, 13 ва 14-бандлар қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«7) гражданларнинг конституцион ҳуқуқлари, эркинликлари ва вазифалари амалга оширилишини, мулкчилик муносабатларини, халқ хўжалиги ва ижтимоий-маданий қурилиш бошқарилишининг ташкил этилишини, бюджет-молия системасини, меҳнатга ҳақ тўлаш ва нарх белгиланишини, солиқ солинишини, атроф муҳитининг муҳофаза қилинишини ва табиий ресурслардан фойдаланилишини, шунингдек бошқа муносабатларни ССР Иттифоқининг ҳуқуқи доирасида қонун йўли билан тартибга солиб туради»;

«13) мудофаа ва давлат хавфсизлигини таъминлаш соҳасидаги асосий тадбирларни белгилаб беради; бутун мамлакатда ҳарбий ёки фавқулодда ҳолат жорий этади; агрессиядан ўзаро мудофааланишга оид халқаро шартнома мажбуриятларини бажариш зарурати туғилган тақдирда уруш ҳолатини эълон қилади;

14) тинчлик ва хавфсизликни сақлаш юзасидан халқаро шартномавий мажбуриятларни бажариш зарур бўлиб қолганда, СССР Қуролли Кучлари қисмларидан фойдаланиш тўғрисида қарорлар қабул қилади».

18-банд қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«18) СССР Министрлар Советининг қарорлари ва фармойишларини бекор қилиш ҳуқуқига эга»;

7) 114-модда қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«**114-модда**. СССР халқ депутатларининг съездида ва СССР Олий Советида СССР халқ депутатларига, Иттифоқ Советига, Миллатлар Советига, СССР Олий Советининг раисига, СССР Олий Совети палаталари доимий комиссияларига ва комитетларига, СССР Президентига, СССР Министрлар Советига, СССР конституцион назорат комитетига, иттифоқдош республикалар давлат ҳокимиятининг олий органларига, СССР Халқ назорати комитетига, СССР Олий судига, СССР Бош прокурорига, СССР Бош давлат ҳакамига қонун лойиҳаларини таклиф этиш ҳуқуқи берилади.

Жамоат ташкилотларининг умумиттифоқ идоралари ва СССР Фанлар академияси ҳам қонун лойиҳаларини таклиф этиш ҳуқуқига эга бўладилар».

8) 117-модда қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«**117-модда.** Иттифоқ Совети билан Миллатлар Совети ўртасида келишмовчилик юзага келган тақдирда масала палаталар тенг ҳуқуқли асосда ташкил этадиган келиштирувчи комиссия ҳал этиши учун тақдим этилади, шундан кейин Иттифоқ Совети ва Миллатлар Совети қўшма мажлисда масалани иккинчи марта кўриб чиқади».

9) 118-модда қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«**118-модда.** СССР Олий Совети ишини ташкил этиш учун СССР Олий Советининг раиси бошчилигида СССР Олий Советининг Президиуми тузилади. СССР Олий Совети Президиуми таркибига Иттифоқ Советининг раиси ва Миллатлар Советининг раиси, уларнинг ўринбосарлари, СССР Олий Совети палаталари доимий комиссиялари ва комитетларининг раислари, бошқа СССР халқ депутатлари (ҳар бир иттифоқдош республикадан биттадан) кирадилар.

СССР Олий Совети Президиуми СССР Олий Совети съезди ва сессияларининг мажлисларини тайёрлайди, палаталар доимий комиссиялари ва Олий Совет комитетларининг фаолиятини мувофиқлаштириб туради, СССР қонунлари лойиҳалари ва давлат турмушининг бошқа энг муҳим масалалари умумхалқ муҳокамасига қўйилишини ташкил этади.

СССР Олий Совети Президиуми СССР қонунлари ҳамда СССР халқ депутатларининг съезди, СССР Олий Совети, унинг палаталари, СССР Президенти қабул қилган бошқа ҳужжатлар матни иттифоқдош республикаларнинг тилларида эълон қилинишини таъминлайди».

10) 119-модда қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«**119-модда**. СССР Олий Советининг раиси СССР Олий Советининг сессияларини чақириш тўғрисида қарорлар, бошқа масалалар юзасидан фармойишлар чиқаради».

11) 120- ва 121-моддалар чиқариб ташлансин.

122- ва 123-моддалар шунга биноан 120- ва 121-моддалар деб ҳисоблансин.

12) 124-модда 122-модда деб ҳисоблансин ва у икки модда тарзида қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«**122-модда** СССР халқ депутати СССР халқ депутатлари съезди ва СССР Олий Совети ташкил этадиган ёки сайлайдиган СССР Министрлар Советига, бошқа идораларнинг раҳбарларига СССР халқ депутатлари съездида ва СССР Олий Совети сессияларида, СССР Президентига эса СССР халқ депутатлари съездида сўров билан мурожаат қилиш ҳуқуқига эга. Сўров билан мурожаат қилинган идора ёки мансабдор шахс съезднинг шу мажлисида ёки СССР Олий Советининг шу сессиясида уч кундан кўп бўлмаган муддатда оғзаки ёки ёзма жавоб қайтаришга мажбурдир.

123-модда. СССР халқ депутатлари СССР халқ депутатларининг съездида, СССР Олий Советида, унинг палаталарида, комиссиялари ва комитетларида, шунингдек аҳоли орасида депутатлик фаолиятини амалга ошириш учун зарур бўлган муддатда хизмат ёки ишлаб чиқариш вазифаларини бажаришдан холи бўлиш ҳуқуқига эга.

СССР халқ депутати СССР Олий Советининг розилигисиз, унинг сессиялари орасидаги даврда эса —СССР Олий Совети Президиумининг розилигисиз жиноий жавобгарликка тортилиши, қамоққа олиниши ёки суд йўли билан бериладиган маъмурий жазога тортилиши мумкин эмас».

13) 125, 126 ва 127-моддалар шунга биноан 124, 125 ва 126-моддалар деб ҳисоблансин.

14) 124-модданинг:

2, 3, 4 ва 5-бандлари қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«2) СССР халқ депутатларининг камида бешдан бир қисмининг, СССР Президентининг, иттифоқдош республикалар давлат ҳокимияти олий органларининг таклифлари асосида СССР халқ депутатлари съездига СССР қонунлари ва съезд қабул қилган бошқа ҳужжатлар СССР Конституциясига мувофиқлиги тўғрисидаги хулосаларни тақдим этади.

СССР халқ депутатлари съездининг топширувига, СССР Олий Советининг таклифига биноан СССР Президенти фармонларининг СССР Конституциясига ва СССР қонунларига мувофиқлиги тўғрисида хулосалар беради;

3) СССР халқ депутатлари съездининг топширувига, СССР Олий Совети, СССР Президенти, СССР Олий Совети раиси, иттифоқдош республикалар давлат ҳокимияти олий органларининг таклифларига биноан СССР халқ депутатлари съездига ёки СССР Олий Советига СССР Конституциясининг иттифоқдош республикалар конституциясига, иттифоқдош республикалар қонунларининг эса СССР қонунларига мувофиқлиги тўғрисида хулосалар беради;

4) СССР халқ депутатлари съездининг топширувига, СССР Олий Совети аъзоларининг камида бешдан бир қисмининг, СССР Президентининг, иттифоқдош республикалар давлат ҳокимияти олий органларининг таклифларига биноан СССР Олий Советига ёки СССР Президентига СССР Олий Совети ва унинг палаталари ҳужжатларининг, ана шу органлар муҳокамасига тақдим этилган ҳужжатлар лойиҳаларининг СССР Конституциясига ва СССР халқ депутатлари съезди қабул қилган СССР қонунларига, СССР Министрлар Совети қарорлари ва фармойишларининг эса СССР Олий Совети қабул қилган СССР қонунларига мувофиқлиги тўғрисида; СССРнинг ҳамда иттифоқдош республикаларнинг халқаро шартномалари ва бошқа мажбуриятларининг СССР Конституциясига ва СССР қонунларига мувофиқлиги тўғрисида хулосалар беради;

5) СССР халқ депутатлари съездининг топширувига, СССР Олий Совети, унинг палаталари, СССР Президенти, СССР Олий Советининг раиси, СССР Олий Совети палаталари ва комитетларининг доимий комиссиялари, СССР Министрлар Совети, иттифоқдош республикалар давлат ҳокимияти олий органлари, СССР Халқ назорати комитети, СССР Олий суди, СССР Бош прокурори, СССР давлат бош ҳаками, жамоат ташкилотларининг умумиттифоқ идоралари ва СССР Фанлар академиясининг таклифларига биноан, бошқа давлат органлари ва жамоат ташкилотларининг норматив ҳуқуқий ҳужжатларининг СССР Конституциясига ва СССР қонунларига мувофиқлиги тўғрисида хулосалар беради. СССР Конституциясига мувофиқ ушбу давлат органлари ва жамоат ташкилотларига нисбатан прокурор назорати амалга оширилмайди».

15) 125-модданинг биринчи ва иккинчи қисми қуйидаги таҳрирда баён этилсин: «СССР халқ депутатларининг съезди ва СССР Олий Совети ўзларига ҳисоб берадиган барча давлат органларини назорат қилиб туради.

СССР Олий Совети ва СССР Президенти СССР Халқ назорати комитети фаолиятини йўналтириб туради».

16) 130-модданинг учинчи ва тўртинчи қисми қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«СССР Министрлар Совети йилига камида бир марта ўз иши тўғрисида СССР Олий Советига ҳисобот бериб туради ва ўз фаолиятидан СССР Президентини мунтазам хабардор қилади.

СССР Олий Совети ўз ташаббусига ёки СССР Президентининг таклифига биноан СССР ҳукуматига ишончсизлик билдириши мумкин, бу эса ҳукуматнинг истеъфо беришига олиб келади. Ушбу масала ҳусусидаги қарор СССР Олий Совети аъзолари умумий сонининг камида учдан икки қисмининг кўпчилик овози билан қабул қилинади».

17) 131-модданинг:

Биринчи қисми қуйидаги таҳрирда берилсин:

«СССР Министрлар Совети давлат бошқарувининг ССР Иттифоқи ихтиёридаги барча масалаларини ҳал этишга ҳақлидир. Чунки бу масалалар СССР Конституциясига биноан СССР халқ депутатлари съезди, СССР Олий Совети ва СССР Президенти ваколатига кирмайди».

Биринчи қисмдаги 3 ва 4-бандлар қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«3) гражданларнинг ҳуқуқлари ва эркинликларини таъминлаш, мамлакат манфаатларини ҳимоя қилиш, мулк ва жамоат тартибини қўриқлашга оид тадбирларни амалга оширади;

4) мамлакат мудофаасини ва давлат хавфсизлигини таъминлашга оид чоралар кўради».

5-банд чиқариб ташлансин;

6 ва 7-бандлар шунга биноан 5 ва 6-бандлар деб ҳисоблансин ҳамда қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«5) СССРнинг хорижий давлатлар билан муносабатлари, чет мамлакатлар билан ташқи савдо, иқтисодий, илмий-техникавий ва маданий ҳамкорлиги соҳасида умумий тадбирларни амалга оширади; СССРнинг халқаро шартномаларни бажаришини таъминлашга оид чоралар кўради; ҳукуматлараро халқаро шартномаларни тасдиқлайди ва бекор қилади;

6) зарурат бўлганда СССР Министрлар Совети ҳузурида комитетлар, бош бошқармалар ва бошқа идоралар ташкил этади».

18) 133-модда қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«**133-модда**. СССР Министрлар Совети СССР қонунлари ва СССР халқ депутатлари съездининг, СССР Олий Советининг бошқа қарорлари, СССР Президентининг фармонлари асосида ва уларни ижро этиш учун қарорлар ва фармойишлар чиқаради ҳамда уларнинг ижросини текширади. СССР Министрлар Советининг қарорлари ва фармойишлари СССРнинг бутун территориясида ижро этиш учун мажбурийдир».

19) **135-модда**нинг тўртинчи қисми қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«СССР министрликлари ва давлат комитетлари ўзларига топширилган бошқарув соҳаларининг ҳолати ҳамда ривожлантирилиши учун жавобгардирлар; улар ўз ваколатлари доирасида СССР қонунлари ҳамда СССР халқ депутатлари съезди ва СССР Олий Советининг бошқа қарорлари, СССР Президентининг фармонлари, СССР Министрлар Советининг қарорлари ва фармойишлари асосида ҳамда уларни ижро этиш учун ҳужжатлар нашр этади; улар ижросини йўлга қўяди ва текширади».

20) **152-модда**нинг;

Биринчи қисми қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«СССРдаги барча судлар, ҳарбий трибуналларнинг судьяларидан ташқари, судьялар ва халқ маслаҳатчиларини сайлаб қўйиш асосида ташкил этилади»;

Бешинчи қисм қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«ҳарбий трибуналларнинг судьяларини СССР Президенти тайинлайди, халқ маслаҳатчиларини эса ҳарбий хизматчиларнинг йиғилишлари очиқ овоз бериш йўли билан сайлайди».

21) 171-модда қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«**171-модда.** Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг Давлат гимнини СССР Олий Совети тасдиқлайди».

П. СССРнинг биринчи Президентини СССР халқ депутатлари съезди беш йил муддатга сайлайди деб белгилансин.

Ана шу сайловда жамоат ташкилотлари ўзларининг умумиттифоқ органлари тарзида, СССР Олий Совети, унинг ҳар бир палатаси, СССР халқ депутатларининг камида 100 кишидан иборат группалари ва иттифоқдош республикалар давлат ҳокимияти олий органлари орқали СССР Президенти лавозимига номзодлар кўрсатишлари мумкин. СССР халқ депутатлари умумий сонининг ярмидан кўпроғи овозини олган номзод сайланган ҳисобланади. Агар овоз бериш чоғида номзодлардан ҳеч бири овозларнинг ярмидан кўпроғини олмаган бўлса, энг кўп овоз олган икки номзод қайта овозга қўйилади.

Ушбу қонуннинг 127-моддаси 2-бандига биноан СССР Президенти қасамёдининг қуйидаги матни тасдиқлансин:

«Совет халқига садоқат билан хизмат қилишга, СССР Конституциясига қатъий амал қилишга, зиммамга юклатилган СССР Президенти юксак мажбуриятларини виждонан бажаришга тантанали равишда қасамёд қиламан».

СССР Президенти этиб сайланган шахс қасамёд қилган пайтдан бошлаб ўз лавозимини бажаришга киришади.

III. Ушбу қонун қабул қилинган пайтдан бошлаб кучга киритилсин.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ РАИСИ.

ОБЛАСТЬ ГАЗЕТАЛАРИ САҲИФАЛАРИДА

«СИРДАРЁ ҲАҚИҚАТИ»

Вилоят партия комитетининг мафкура бўлими қошидаги ташвиқотчилар группаси ва вилоят «Билим» жамияти ташкилоти бошқаруви ҳамкорликда КПСС Марказий Комитетининг партия XXVIII съездига ҳаракат дастури лойиҳасини жойларда қизғин муҳокама қилиш, меҳнаткашлар ўртасида кенг тушунтириш олиб боришга доир зарур тадбирлар ишлаб чиқдилар. Ташвиқотчиларнинг катта гуруҳи вилоят шаҳар ва районлари меҳнат коллективларига юборилди. Сирдарё зонасига 30, Жиззах зонасига 60 нафар киши жўнаб кетди. Улар орасида Жиззах давлат педагогика институтининг Т. Жавлонов, Э. Ҳайдаров, Тошкент политехника институти Жиззах филиалининг Э. Қаршиев, А. Соатов сингари етакчи олимлари, Сирдарё давлат педагогика институти, вилоят ижрокоми ички ишлар бошқармаси, адлия бошқармаси вакиллари ва бошқалар бор.

Ташвиқотчиларга жойларда оддий коммунистларнинг фикр-мулоҳазаларига алоҳида эътибор бериш, партиясиз фаолларнинг таклиф ва истакларини ўрганиш, миллатлараро муносабатларни яхшилаш муаммоларига жиддий ёндашиш ҳақида тавсияномалар берилди. Кейинги пайтларда миш-мишлар кўпайиб бораётганига, қардош миллатлар вакиллари ўртасида ҳар хил ташвишлар пайдо бўлаётганига эътибор қаратилди. Бундай безовталик ноўрин эканлиги, вилоятдаги аҳвол назорат қилинаётгани ҳақида ишчи-хизматчиларга хабар етказиш ташвиқотчилар зиммасидаги муҳим вазифалардан биридир.

«К О М М У Н А»

(ФАРҒОНА)

1988 йил арафасида Олтиариқ районидаги баъзи хўжаликлар, жумладан «Ленинизм» ва «Ленинград» колхозлари бирлаштирилган эди. Халқ талаби билан бултур 4 февралда улар аслига қайтарилди. Яна ташкил этилган «Ленинизм» колхозига Мамадали Қамбаров якдиллик билан раҳбар қилиб сайланди.

Орадан бир йил ўтди. Хўжалик шу муддат ичида нималарга эришди? Келгуси режалар қандай? Ҳисобот-сайлов йиғилишида шу хусусда гап борди. Меҳнат аҳли ўтган йилни муваффақиятли якунлади. Деярли барча тармоқлар бўйича планлар бажарилди. Деҳқончиликдан мўлжалдаги 3 миллион 156 минг сўм ўрнига 3 миллион 375 минг сўм даромад қилинди.

Бултур ижара пудратига катта эътибор берилди. Деҳқончиликда 119 та шундай коллектив меҳнат қилди. Пахтачиликда ишлаган ижарачилар айниқса яхши натижаларга эришдилар. Районда иккинчи бўлиб пахта тайёрлаш топшириғи уддаланди. Давлатга 2.637 тонна оқ олтин сотилди. Асосий тармоқдан жами 2 миллион 220 минг сўм даромад олиндики, бу планда белгиланганидан 256 минг сўм кўп. Яқинда колхозчиларга 528 минг сўм қўшимча ҳақ тақсимланди.

Сабзавотчилик, полизчилик соҳаларида ҳам юксак кўрсаткичлар қўлга киритилди.

Бироқ хўжалик чорвачиликдан ўтган йили ҳам зиён кўрди. Маҳсулот етиштириш ва сотиш планлари бажарилган бўлса-да, 117 минг сўм зарар етди. Боиси — зарбдор тармоқда эскича иш усуллари ҳамон сақланиб қолмоқда. Ижара ҳануз жорий этилгани йўқ. Ветеринария хизмати талабга жавоб бермаяпти.

«ХОРАЗМ ҲАҚИҚАТИ»

Урганч шаҳри аҳолиси водопровод орқали Шовот каналидан ичимлик сув олади. Аммо ўрнатилган махсус воситалар ҳам бу оби ҳаётни зарур даражада тозалаб беролмайди. Шунинг учун сувнинг тузлилиги, бактериология кўрсаткичлари санитария нормаларига тўғри келмайди.

Нега шундай? Аввало у Амударё сувига боғлиқ. Унга эса Қашқадарё, Бухоро, Чоржўй областлари корхоналарида ишлатилган, шунингдек шўр ювишдан кейин сизиб чиққан захсув қўшилмоқда. Устига устак воҳа ҳудудида оби ҳаётни ифлослантириш манбалари кўп. Урганчда ҳам сув муҳофазасига етарли эътибор берилмайди. Шовот каналининг иккала қирғоғи кўпинча ачинарли аҳволда бўлади. Аслида сув иншооти бўйида юз метр кенгликда муҳофаза зонаси бўлиши лозим. Бу жой қурилиш ва шу каби ишлардан холи сақланиши, кўкаламзорлаштирилиши керак. Аммо бунга риоя қилинмайди.

Сувни ифлослантириш Қирғизёп бўйида ҳам кўплаб содир этилмоқда. Бу ерни озода сақлаш шаҳар экологияси учун катта аҳамиятга эга. Шу боисдан яқин атрофда жойлашган маҳаллалар, аҳоли ўртасида тушунтириш ва ташкилотчилик ишлари олиб бориш зарур.

«Л Е Н И Н Й Ў Л И»

(САМАРҚАНД)

Самарқанд районидаги «Боғизоғон» совхозида сабзавотчилик, полизчилик, узумчилик ва боғдорчилик соҳаларида ишлаётган ижарачиларнинг йиғини бўлиб ўтди. Унда область агросаноат уюшмаси мутахассислари, хўжаликлар, ижарачи коллективлар раҳбарлари иштирок этдилар. Область давлат кооператив бирлашмаси раисининг ўринбосари А. Мардонов сабзавот ва мева етиштиришга ихтисослашган хўжаликларда пудратнинг мазкур шаклини жорий этиш ҳозирги даврнинг долзарб масалаларидан бири эканлиги ҳақида гапирди. Бирлашма таркибидаги колхоз ва совхозларнинг иқтисодий аҳволи ночор. Мавжуд имкониятлардан оқилона фойдаланиш, моддий манфаатдорликни ошириш йўллари изланмоқда.

Ижара—шулардан бири. Бу усулда иш юритган коллективларда мустақиллик, моддий манфаатдорлик ўсганлиги сезилмоқда. Самарқанд районидаги «Боғизоғон» совхозида пудратнинг ушбу шакли жорий этилгач, маҳсулот етиштириш ва пул даромади бўйича яхши натижаларга эришилди. Булунғур районидаги «Булунғур» совхозида илғор усул барча соҳаларда қўлланилаяпти.

Область бўйича жойларда ижарага ўтиш кенг тус олган. Ҳозирга қадар 13.894 гектар боғнинг 2.470, 31.318 гектар токзорнинг 9.718 гектари ижарачилар ихтиёрига берилган.

Йиғинда бу борадаги камчиликлар ҳам айтиб ўтилди. Иштирокчилар ижара мустақиллиги, планга қўшимча етиштирилган маҳсулотларни сотиш ва бошқа масалалар бўйича ўз фикрларини билдирдилар.

«К О М М У Н И С Т»

(АНДИЖОН)

Андижон шаҳридаги 3-пахта тозалаш заводи ўрнида вилоятда биринчи қандолатчилик фабрикаси қурилаяпти. Уни «Спецмонтаж»нинг Александр Новиков ва «Облагропромстрой»га қарашли механизациялашган 106-кўчма колоннанинг Каримжон Мирзаолимов бошлиқ бригадалари барпо этишмоқда. Корхонанинг лойиҳа қиймати 3 миллион 980 минг сўм бўлиб, 1992 йилда фойдаланишга топшириш кўзда тутилган.

Бинокорлар айни кунларда қурилишда монтаж ва ғишт териш ишларини бажараяптилар. Асосий эътибор объектни муддатидан аввал қуриб битказишга қаратилган. Чунки фабрика тезроқ ишга туширилса, шаҳардаги юзлаб хотин-қизлар иш билан таъминланадилар. Қурувчилар ўртасидаги меҳнат беллашувида электр пайвандчи Зайнобиддин Раҳимов, дурадгор-тунукасоз Эргашбой Исмоилов, ғишт терувчи Обиджон Мамадалиев, бетончи Эркин Галиевлар пешқадам.

«ҚАШҚАДАРЁ ҲАҚИҚАТИ»

Ульянов районидаги «Партия XX съезди» совхози чорвадорлари давлатга гўшт сотиш дастлабки уч ойлик планини муддатидан олдин бажардилар. Қабул пунктларига белгиланганидан 29 тонна кўп, жами 101 тонна маҳсулот етказиб берилди. Гўштга топширилган 230 бош бўрдоқининг ҳар бири ўртача 438 килограммдан тош босди. Молларни сўкимга боқишда Тилла Нарсуллаев, Бахтиёр Усмонов, Карим Полвонов, Шокир Ҳамроев, Комил Турсунов каби чорвадорлар ғайрат кўрсатишди.

Бўрдоқибоқарлар жорий йилда 225 тонна гўшт тайёрлашлари керак. Айни пайтда шу мақсадни кўзлаб астойдил меҳнат қилинмоқда.

ТАШҚИ ИҚТИСОДИЙ АЛОҚАЛАРНИ РИВОЖЛАНТИРАЙЛИК

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Президиуми чет мамлакатлар билан иқтисодий алоқаларга раҳбарлик қилиш комиссиясининг навбатдаги мажлиси бўлди. Мажлисни комиссия раиси, республика Министрлар Совети раисининг ўринбосари Ш. Р. Мирсаидов олиб борди.

Мажлисда Мелиорация ва сув хўжалиги министрлигининг «Узводзарубежстрой» республика бирлашмаси катта ташқи иқтисодий фаолият олиб бораётганлиги таъкидланди. Бирлашма олтита ривожланаётган мамлакатда сув хўжалиги иншоотлари юзасидан тузилган шартномаларни амалга ошира бориб, ўтган йили саккиз миллион сўмликдан ортиқ иш бажарди. Бироқ олинаётган фойда ҳали етарли эмас. Бирлашма раҳбарияти чет элларга мутахассисларни, айниқса маҳаллий миллат вакилларидан иборат мутахассисларни танлашга, уларни қайта тайёрлашга ва малакасини оширишга кам эътибор бермоқда. Чет элларда [illegible] кишиларга яшаш [illegible] яратишга катта эътибор бериш зарур.

Республика Маҳаллий саноат министрлиги, дейилди мажлисда, Австриянинг «Агротек» фирмаси билан халқ истеъмол моллари ишлаб чиқарадиган қўшма корхона ташкил этиш ҳақида битимга эришди. Австрияликлар ушбу битимга мувофиқ, оммавий эҳтиёж буюмлари, шу жумладан тикувчилик буюмлари ишлаб чиқариш учун зарур махсус ускуналар ва бутловчи ашёлар етказиб берадилар. Ҳар йили бундай моллардан икки миллион сўмлик ишлаб чиқариш режалаштирилмоқда. Олинган фойда шериклар ўртасида ҳар бир томоннинг ҳиссасига қараб тақсимланади. Комиссия бу ташаббусни маъқуллади. Маҳаллий саноат министрлигининг Япония фирмаларининг бири билан муқобил битим тузиш тўғрисидаги иккинчи таклифи ҳар томонлама муҳокама қилинганидан сўнг бундай шартнома ўзаро фойдали бўлиши учун қайта кўриб чиқиш таклиф этилди.

Бразилия Федератив Республикасининг Сеара штати билан, Сан-Томе ва Принсипи республикаси билан бевосита алоқаларни йўлга қўйиш имкониятлари муҳокама қилинди.

Комиссия министрликлар ва идораларнинг зарур моллар ва ускуналар сотиб олиш учун валюта ажратиш тўғрисидаги аризаларини муҳокама қилди. Ногиронлар, энг аввало жабрланган «афғонистонлик» жангчилар ва ногирон болалар учун аравалар сотиб олишга катта пул ажратиш тўғрисида қарор қабул қилинди. Ўзбекистон ССР Телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитети радиоэшиттиришлар ҳамда телекўрсатувларни ўз вақтида самарали олиб бориш, эшиттиришлар ва кўрсатувлар сифатини яхшилаш мақсадида замонавий аппаратларни сотиб олиш учун зарур маблағ ажратилди.

Сўнгги вақтларда хорижий фирмалар хом ашё ресурслари, айниқса пахта ва пахта чиқиндилари, ипак чиқиндилари мўл бўлганлиги сабабли Ўзбекистонга катта қизиқиш билан қарамоқдалар. Лекин айрим бирлашмалар, министрликлар ва идоралар муқобил битимлар тузиб, бугунги куннигина кўзламоқдалар, истиқбол тўғрисида жиддий бош қотирмаяптилар. Министрликлар, идоралар, область ижроия комитетлари раҳбарларининг эътибори пировард маҳсулот ишлаб чиқариш ва уни ташқи бозорда сотиш мақсадида қўшма корхоналар қуриш зарурлигига қаратилди. Масалан, республикада пиллани дастлабки қайта ишлаш жараёнида 550 тоннага яқин қора пўчоқ ва 200 тонна брак ҳосил бўлади. Одатда ушбу хом ашё матлубот кооперацияси ва область ипак ишлаб чиқариш бошқармалари орқали арзон нархларда хорижий мамлакатларга сотилиб келинар ёки бошқа республикаларга қайта ишлашга юборилади. Фарғона областида меъёрига етмаган пиллани ўрашни йўлга қўя олдилар. Комиссия бу масалани ҳар томонлама муҳокама қилганидан сўнг хом ашёни шу жойнинг ўзида ишлаш фойдалироқ, деган хулосага келди. Фарғона область ижроия комитетининг 350 тонна пилла чиқиндисини область корхоналарига ажратиш тўғрисидаги илтимоси қондирилди. Бу шу йилнинг ўзидаёқ пиллани қайта ишлайдиган мавжуд корхоналарни тўла қувват билан ишлатишга, истиқболда эса 37 миллион сўмликдан кўпроқ юқори сифатли шойи газламаларни қўшимча равишда ишлаб чиқаришга имкон беради. Айни вақтда етти минг киши иш билан таъминланади.

Комиссия мажлисида ташқи иқтисодий алоқаларга доир бошқа масалалар ҳам муҳокама қилинди.

(ЎзТАГ).

Р — 01142

ОЗИҚ-ОВҚАТ МУАММОСИ

ИЖАРАЧИ БОЛ БЕРАДИ

Бойсун районидаги асаларичиликка ихтисослашган Ҳамза номли совхозда ўтган йили асалари уялари ишчиларга ижарага берилди. Дастлаб янгича шароитда меҳнат қилишга ўтиш осон бўлмади. Айниқса, нарх масаласида бирмунча тортишувлар, келишмовчиликлар юз берди. Совхоз раҳбарлари, мутахассислари ишчиларга янгича иш юритиш шароитларини, ижарачилик қонун-қоидаларини тушунтиришди.

Хўжаликда бирин-кетин ихтиёрий равишда ижарачилар коллективи пайдо бўла бошлади. 65 нафар ижарачи совхоз дирекцияси билан шартнома тузди.

Ижара ишсизлик муаммосини ҳал этишга ёрдам берди. Хотин-қизларнинг кўпчилиги иш билан таъминланди. Улар эрлари, ака-укалари, оталари билан асалари парваришига киришдилар.

Совхоз дирекцияси шартномага асосан ижарачиларга зарур техника ажратди. Дори-дармонлар, ҳар хил инвентарлар билан таъминлади.

Май ойида бўлиб ўтган совуқ деҳқону сабзавоткорлар қатори асаларичиларни ҳам синовдан ўтказди. Кутилмаган сел, ёмғир, қор ижарачиларни шоshириб қўйди. Уларнинг ташвишига ташвиш қўшилди. Асалари озиқланиши учун зарур бўлган турфа гуллар совуқдан тўкилиб кетди. Изғирин, аччиқ шамол асаларининг бир қисмини қириб юборди. Ижарачилар мавжуд имкониятлардан фойдаланиб, асалариларни яхши парваришлаш учун ҳамма чорани кўришди. Совхоз раҳбарлари Фарғонадан 300 оила асалари келтириб ижарачиларга тарқатишди. Бундан ташқари, ижарачиларнинг ўзлари ҳам янги асалари оилаларини кўпайтирдилар. Қийинчиликларга қарамай йиллик план ошириб бажарилди. Жами 90 тонна асал ишлаб чиқарилди. Асал етиштириш 1988 йилга нисбатан 6 тоннага кўпайди.

Маҳсулдорлик ортди. Масалан, 1988 йили ҳар оила асаларидан 16,5 килограммдан асал олинган бўлса, бултур бу кўрсаткич 21,3 килограммни ташкил этди. Бунинг асосий омилларидан бири отарлар сони кўпайтирилганидир. Ютуқлар ижарачиларнинг иш ҳақига ҳам ўзгариш киритди. 1988 йилда асаларичиларга жами 177 минг сўм берилган бўлса, ўтган йили улар 236 минг сўм даромад олишди. Ҳар бир ижарачининг ойлик маоши ўртача 226 сўмга тўғри келди. Бу 1988 йилгидан 111 сўмга кўпдир. Совхоз хазинасига барча харажатлардан ташқари 122 минг сўм фойда қолди.

Ижара пудратининг фойдаси фақат шугина эмас. У яхши ишлайдиганларнинг меҳнатини барчага намоён қилиб қўйди. Масалан, Хурсанд Хуррамов бошлиқ ижарачилар совхоз бўйича энг юқори натижага эришишди. Шартномага кўра улар 2,4 тонна ёки 6.240 сўмлик бол етиштиришлари керак эди. Амалда эса 4,6 тонна ёки 13.626 сўмлик асал тайёрлашди. Улар асалари маҳсулдорлигини оширишда ҳам юқори натижага эришдилар.

Баъзи коллективлар пландагидан сал ортиқча маҳсулот етиштириб харажатларни ошириб юборадилар. Сабабини сўрасангиз, маҳсулотни кўп етиштирдик, дейишади. Хурсанд ака бошлиқ коллектив эса харажатларини оширмаган ҳолда мўл маҳсулот етиштирди. Ҳозирги кунда кўплар ютуқ сирини билиш, тажриба ўрганиш учун Хурсанд Хуррамовнинг олдига маслаҳатга келишмоқда. Ижарачилар пландан ортиқча топширилган ҳар килограмм асал учун 3 сўм 20 тийиндан ҳақ олишди.

— Асалари парвариши учун ниҳоятда қулай жой танлаш муҳим, —дейди Хурсанд ака. — Ҳар йили асалари оилаларини гулли экинлар кўпроқ жойга кўчирамиз. Асалари кушандаларига қарши курашамиз. Қиш ойларида яшикларга кўпроқ асал қолдирамиз. Баъзиларнинг кўзи қиймай асални кам қолдиришади. Кейин эса асаларига фақат шакарни суюлтириб беришга мажбур бўлишади. Шакар билан озиқланиб қишловдан чиққан асалари эса анча вақтгача ўзини ўнглаб ололмайди. Маҳсулдорлиги пасайиб кетади.

Совхоз мутахассислари билан суҳбатлашсангиз, Норқул Имомов бошлиқ ижарачилар тўғрисида ҳам илиқ гапларни эшитасиз. Норқул ака бултур ўғли Хайрулла билан 110 оила асалари парваришлаб, 2.200 килограмм ўрнига 3.891 килограмм бол етиштирди. Улар ҳар оила асаларидан 20 ўрнига 35,3 килограммдан асал олишди. Умуман ота-бола ижарачиларнинг йиллик даромади 8.772 сўмни ташкил этди. Қудрат Абдуллаев, Собир Шоймқулов бошлиқ ижарачилар бригадаси коллективи ҳамда Жўрақул Хурсандов, Насрулла Тиллаев, Ҳасан ва Ҳусан Хўжақулов каби ижарачилар ҳам совхоз меҳнаткашларининг муваффақиятига муносиб ҳисса қўшдилар.

Сўнгги пайтда ишлаб чиқаришга бир қатор янгиликлар жорий этилди. Совхоз меҳнаткашлари дастлаб оила ва коллектив пудрати, сўнг чек асосида меҳнат қилдилар. Аммо улар бир йиллик меҳнат фаолиятларида ижара пудратининг ҳар томонлама афзаллигини амалда синашди. Бундан ташқари ижара одамларни уддабуронликка ҳам ўргатди.

Ижарачилар жорий йилда 85 тонна асал етиштириш ҳамда минг оила асалари ажратишга аҳд қилишган.

Хўжаликда ечимини кутаётган муаммолар ҳам бир талай. Шуни айтиш керакки, хўжалик асаларичиликка ихтисослаштирилгани билан соҳани янада ривожлантиришга имконият етарли эмас. Совхоз меҳнаткашлари асал етиштиришни янада кўпайтиришни хоҳлайдилар. Асосий муаммо — ер кам. Асалари озиқланиши учун айниқса ғўза, беда, янтоқ, жинжак, кунгабоқар ва ҳар хил мевали дарахтларнинг гуллари жуда зарур. Совхоз ери катта эмас. Ғўза ва бошқа ҳар хил экинлар экилмайди. Ҳар-ҳар жойда дарахтлар бор, улар ҳам кеч гуллайди ва тезда гули тўкилиб кетади. Хўжалик территориясида асалариларни фақат март-апрель ойларигача парвариш қилиш мумкин. Кейин асалари учун зарур гул чанги, шира қолмайди. Қисқаси, асалари атрофдаги гуллардан қониқиб озиқланолмайди.

Май ойидаёқ Жарқўрғон райони территориясидаги асаларичилар бол ола бошлашади. Чунки у ерда кунлар тез исийди ва асалари озиқланиши учун гуллар кўп. Жарқўрғон райони атрофидаги асаларичилар май ойида бир марта асал олган пайтда Ҳамза номли совхоз ижарачилари то 15 июнгача асалариларга шакар бериш билан андармон бўлишади. Шунинг учун совхоз территориясидан асалари уялари кўчирилмаса, ижарачилар планини бажара олишмайди. Ҳар йили кунлар исий бошлаши билан совхоз асаларичилари бошқа хўжалик ва районларга кўчиб боришади.

Совхоз меҳнаткашлари июнь ойининг ўрталаридан то октябрнинг охирларигача Ленин йўли райони ҳамда Бойсун районидаги «Дарбанд» совхози территориясида асалари парвариш қилишади. Бироқ уларни бошқа хўжаликларнинг раҳбарлари унчалик хушлашмайди.

— Ўтган йили асалари уяларини «Дарбанд» совхози территориясига кўчирдик, — дейди ижарачи Ҳусан Хўжақулов. — Совхоз мутахассислари келиб асаларингни кўтар, олмамизнинг гулини еб кетаяпти, деб бизни қўймади. Яхшиям бригадиримиз Қудрат Абдуллаев бор экан, у орага тушиб уларни юпатди. Бўлмасам асаларини қаерга олиб боришни билмай саргардон бўлардик. Худди шундай ҳол Ленин йўли районидаги Будённий номли совхозда ҳам бўлди.

Совхозда Насрулла Тиллаевни кўпчилик яхши танийди, ҳурмат қилади. Насрулла ёш, аммо тажрибали асаларичилардан. Ҳар нарсага қизиқувчан йигит. Ўз соҳасига доир китобларни, журналларни қизиқиб ўқийди. Газеталарнинг ҳар бир сонини мунтазам кузатиб боради.

— Айниқса, ««Пчеловодство» журналини яхши кўраман, — дейди Насрулла. — Асаларичиликка доир ҳар хил маълумотларни шундан билиб бораман. Унда ёзилишича, Россиядаги деҳқончилик билан шуғулланадиган хўжаликлар асаларичиликка ихтисослашган совхозлар билан шартнома тузаркан. Негаки, асалари экинлар гулини чанглатади. Асалариларини кўчириб олиб боргани учун асаларичилик хўжалиги ҳам қуруқ қолмас экан. Уларга йил охирида деҳқончилик билан шуғулланувчи хўжаликлар олган даромаднинг бир процентини ўтказади. Бизда эса бунинг акси. Майли, бизга Ленин йўли райони хўжаликлари қилган даромадларидан бир тийин ҳам беришмасин. Фақат асалариларимизни ерларига жойлаштиришга рухсат беришса, асалари олмамизнинг гулини еб кетади, деб жанжал қилишмаса бас.

Асалари парвариши бир қарашда осон туюлса ҳам ўзига яраша ташвиши бор. Асаларичи ҳам худди пахтакор сингари ёз бўйи иссиқда меҳнат қилади. Деҳқон кечаси уйига бориб дам олади. Лекин асаларичилар эса тўрт-беш ой туну кун асалари атрофида парвона. Шу пайтда уларга дам оладиган жой зарур. Ҳар бир асаларичининг мато палаткаси бор. Лекин нархи 95—154 сўмгача бўлган бу палаткалар узоғи билан бир-икки йил дош беради. Сўнг қуёшнинг тиғида йиртилиб кетади. Шунинг учун асаларичиларга ёғочдан ясалган оддий ва ихчам дам олиш хоналари қуриб бериш керак. Асаларичилар бу ҳақда бир неча марта совхоз раҳбарларига айтишган бўлсалар-да, ҳозирча амалий иш қилинганича йўқ.

Асалнинг шифобахшлигини ҳамма яхши билади. Лекин бу маҳсулотнинг давлат харид нархи ижарачиларни қониқтирмаяпти. Магазинларда оддий карамель ва конфетларнинг баҳоси 2,5—3 сўм, баъзилари ундан ҳам қиммат. Шоколадлар борки, нархи 6—7 сўм. Лекин асалнинг давлат харид нархи эса 3 сўм 20 тийин. Албатта, асални истеъмол қилган киши асал билан конфету шоколадлар орасида катта фарқ борлигини билади. Шундай экан, шифобахш хусусиятга эга бўлган асалнинг харид нархини ошириш керак.

— Ижара пудрати одамларни мустақилликка ўргатаяпти. Мустақиллик яхши нарса, — дейди совхоз бош иқтисодчиси Баҳодир Қодиров. — Давлат корхонаси (бирлашмаси) тўғрисидаги қонунда ҳар бир хўжалик ўзида ишлаб чиқарилган маҳсулотни қаерга сотишни мустақил ҳал этади, дейилган. Лекин бизда бундай бўлмаяпти. Ишлаб чиқараётган асалимизга ҳали ҳам ўзимиз эгалик қилолмаяпмиз. Юқоридан туриб фалон ташкилотга асал топширасан, дея буйруқ беришади. Масалан, шу йилдан бошлаб область мева-сабзавот ишлаб чиқариш бирлашмасининг яқиндагина ташкил этилган хўжалик ҳисобидаги ташкилотига ҳам 10 тоннадан ошиқроқ асал топширишимиз шарт. Ахир хўжаликларга қачон чинакам мустақиллик берилади? Ишлаб чиқарган маҳсулотимизга ўзимиз хўжайин бўлсак, уни ўзимиз сотсак, даромадимиз ортарди. Демакки, совхозимиз меҳнаткашларининг фаровонлиги ошарди, турмуши янада яхшиланарди...

Ҳа, Ҳамза номли совхоз меҳнаткашлари соҳани ривожлантириш, асал етиштиришни кўпайтириш учун астойдил меҳнат қилишаяпти. Фақат муаммолар тезроқ ҳал этилса бас.

У. НОРМАТОВ.

АТРОФ МУҲИТИ: муаммо, ечим

ЛОҚАЙДЛИК ОҚИБАТИ

Бу ачинарли, аммо рўй бераётган ҳол. Самарқанд областида атроф муҳитини муҳофаза қилиш масалалари ниҳоятда суст ҳал этилмоқда. Бунинг оқибатида экологик вазият кейинги уч йил мобайнида яхшиланмади.

Область экин майдонларининг асосий оби ҳаёт манбаи — Зарафшон дарёси Анзоб кон бойитиш комбинати ва Тожикистон ССР шаҳарларидан чиқаётган оқова билан мазкур республика ерларидаёқ ифлосланмоқда. Лаборатория назорати маълумотларига қараганда, 1989 йилнинг биринчи ярмида дарё сувида $БПК_5$ миқдори ҳар литрга 3,3—4,8 миллиграммдан тўғри келади. Бу йўл қўйиладиган нормадан анча юқоридир.

Сиёб оқими (Самарқанддан чиққан оқовалар унга тушади) ва Чиғаноқ зовури (Каттақўрғон чиқиндиларини қабул қилади) сув сифатига салбий таъсир кўрсатаётганлигини таъкидлаш лозим. Ўтган йилнинг биринчи ярмида Сиёб ариғида $БПК_2$нинг кислородни истеъмол қилиши ҳар литрга 6,5—9,8 миллиграммни, Чиғаноқ зовурида эса 16,6—24,8 миллиграммни ташкил этди. Бу ҳам белгиланган нормадан анча ортиқдир. Самарқанд шаҳридаги тозалаш иншоотлари 1,5 ҳисса иш бажаришини, Каттақўрғонда эса уларни қуриш бундан 12 йил муқаддам бошланиб, ҳамон судралиб келаётганини ҳисобга олсак, шундай бўлиши табиийдир. Областнинг бошқа шаҳарлари ва районларида бундай иншоотлар умуман йўқ.

Булунғур вино заводи, Красногвардейск вино комбинати, Булунғур район матлубот жамиятлари уюшмасига қарашли бўрдоқичилик базаси, Килдон консерва заводи, Жомбой гўшт, дон маҳсулотлари, Самарқанд шаҳридаги 6-дон маҳсулотлари комбинатлари, «Самводстройиндустрия» ишлаб чиқариш бирлашмаси, Самарқанд кўнчилик заводи ва автостанцияси, яна қанчадан-қанча корхоналар атроф муҳитини ифлослантириш манбаларидир.

Жомбой, Оқдарё, Иштихон, Каттақўрғон районларидаги йирик чорвачилик комплекслари, Булунғур районидаги «Россия» чўчқачилик, Жомбой районидаги «Ғалабанинг 30 йиллиги», Паст Дарғом районидаги Ильич номли, Каттақўрғон районидаги «Октябрь 60 йиллиги» совхозлари, Самарқанд қишлоқ хўжалиги институтининг Самарқанд районидаги ўқув хўжалиги, Булунғур, Самарқанд район матлубот жамияти уюшмалари, Каттақўрғон район умумий овқатланиш трестининг ёрдамчи хўжаликлари Зарафшон дарёсига зарар етказмоқда. Область хўжаликларидаги қатор сут-товар фермалари кичик дарёларнинг санитария зоналарида жойлашган. Жомбой районидаги «Жомбой», «Партия XXV съезди» совхозлари, «Москва» колхози, Самарқанд районидаги Энгельс номли колхознинг сут-товар фермаси, Улуғбек номли совхознинг чўчқачилик базаси, Оқдарё районидаги Энгельс номли, Хатирчи районидаги «Коммунизм» колхозлари, «Зарафшон», Паст Дарғом районидаги Ленин номли совхозлар ана шулар жумласидандир.

Областда заҳарли дорилар сақланадиган 120 омбордан 57 тасигина типовой ёки мослаштирилган ҳисобланади. Қолганлари эса ўз ҳолига ташлаб қўйилган. Омборларда идишлар кўп миқдорда тўпланиб қолган. Шундай бир пайтда Советобод районининг Сазоғон посёлкасидаги ремонтталаб ўра кўмиб қўйилган.

Областнинг барча шаҳарлари ва район марказларида талаб даражасидаги ахлатхоналарнинг йўқлиги Зарафшон дарёсига офат келтирмоқда. Чиқиндилар дарё ва сув ҳавзалари қирғоғида рўпара келган ерга ташланмоқда.

Самарқанд шаҳрида ахлатни қайта ишлайдиган завод қурилиши 1985 йилда бошланган эди. Бу иш дастлаб тўхтатиб қўйилди. 1989 йилда қайта бошланган бўлса-да, унга 410 минг сўм маблағ ажратилди, холос.

Ҳозирги вақтда областда 73 та тозалаш иншооти фаолият кўрсатаяпти. Аммо уларнинг 46 тасигина самарали ишламоқда.

Областда Зарафшон дарёси ҳалига қадар санитария зонаси сифатида қонунлаштирилгани йўқ. Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги бу муҳим тадбирни амалга ошириш учун етарли маблағ ажратмаяпти.

Областда сувни муҳофаза қилиш иншоотларини қуриш ҳам ёмон аҳволда. 1986 йилда бу соҳадаги план 59 фоиз, 1989 йилда 66,6, 1988 йилда 59 фоиз адо этилди, холос. 1989 йилнинг биринчи ярмида ҳам аҳвол яхшиланмади. Ниҳоясига етган объектларда камчиликлар кўп.

Шуни таъкидлаш зарурки, мавжуд қонунларда қурилиш планини бажармаганлик учун жарималар солиш кўзда тутилмайди. Аммо табиатни муҳофаза қилиш область комитети ходимлари томонидан чидаб бўлмайдиган ишларни прокуратура органларига ўтказиб бериш иши қўлланилаётир. Масалан, 1989 йилда Даҳбет посёлкасида қурилиши мана ўн беш йилдан буён давом этаётган қишлоқ хўжалигини механизациялаш техникумининг тозалаш иншоотига доир маълумотлар прокуратурага тақдим этилди.

Ўзбекистон ССР сув кодексини бузиш ҳоллари бўйича корхона ва ташкилотларга ёзма буйруқлар юборилмоқда. 1989 йилнинг биринчи ярмидаёқ 346 та объект текширилиб, 1.384 та фармойиш жўнатилди, қоида бузилганлиги учун 57 та акт тузилиб, 2.640 сўм миқдорида жарима солинди.

Бундан ташқари 1989 йилда атроф муҳитини булғантираётган тўққиз объектнинг ишлаб чиқариш фаолиятини тўхтатиш юзасидан қарор қабул қилинди. Табиатни муҳофаза қилиш тадбирлари амалга оширилмаганлиги учун ишлаб чиқариш якунларига қараб 25 мансабдор киши мукофотлардан маҳрум этилди, икки ходимнинг иши прокуратурага оширилди. Ўтган йили сув ҳавзаларига ифлос чиқиндилар оқизилиб, етказилган зарарни қоплаш учун Каттақўрғон шаҳридаги «Хлопкомаш» заводига 5,9 минг сўм, Самарқанд кимё заводига жами 200 минг сўмлик даъво қўзғатилди.

Область шаҳарларида ҳавони муҳофаза қилиш масаласи кескин бўлиб турибди. 1988 йилда саноат корхоналари чиқиндисининг умумий ҳажми 20.420 минг тоннага етди. Бу йил ҳам ҳавонинг ифлосланиши юксак даражада қолмоқда. Чангнинг бир кеча-кундузда йўл қўйиб бериладиган ўртача йиғилиш даражаси 2,5 ҳисса юқори. «Красний двигатель», кимё, «Каноп», нахта тозалаш заводлари, «Электробитмаш» ишлаб чиқариш бирлашмаси, «Самводстройинду с т р и я», Каттақўрғон ёғ-мой, СССР Транспорт министрлигига қарашли саноат корхоналари ҳавони булғантириш манбалари ҳисобланади. Давлат ва шахсий автомобиллар ҳам атроф муҳитини ифлослантирмоқда.

Ҳозирги кунда областда 491 та чанг-газ ютгич мавжуд. Афсуски, улардан 154 таси самарали ишламаяпти.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва республика Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги экологик вазиятни соғломлаштириш учун лойиҳалаш-қидирув ишларини маблағ билан таъминлаш масаласини ҳал этишлари лозим. Бундан мақсад кичик дарёларнинг санитария зоналарини аниқлаш, соҳил бўйи минтақаларини давлат ихтиёрига ўтказиш, шунингдек ифлослантирувчи объектларни санитария зоналаридан ажратиш тадбирларини ишлаб чиқишдир. Зарафшон дарёси ҳавзасини ҳаводан туриб суратга олишни ҳам ўтказиш даркор.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги давлат-кооператив комитети барча сут-товар фермалари, чорвачилик комплекслари, ёнилғи-мойлаш материаллари ва минерал ўғитлар сақланадиган омборларни кичик дарёларнинг санитария зоналаридан кўчириши, Жомбой районидаги «Ғалабанинг 30 йиллиги» совхозини қайта ихтисослаштириши, сут-товар фермалари учун типовой гўнгхоналар қуришга зарур маблағ ажратиши даркор.

Республика Табиатни муҳофаза қилиш давлат комитетининг бўлинмалари билан келишилган ҳолда заҳарли дорилар ва минерал ўғитлар сақланадиган типовой омборлар қуриш билан жиддий шуғулланиладиган пайт келди. Бу мақсадларда ишлатилаётган мавжуд барча бостирмаларни йўқ қилиш лозим.

Қисқаси, областда экологик вазиятни тубдан яхшилаш учун яқин йилларда ҳаётга татбиқ этиш лозим бўлган муаммолар кўп. Уларни тез ва узил-кесил ҳал этиш аҳволни яхшилашга имкон бериши шубҳасиздир.

А. БАҲРОМОВ,
Самарқанд область табиатни муҳофаза қилиш комитетининг раиси.

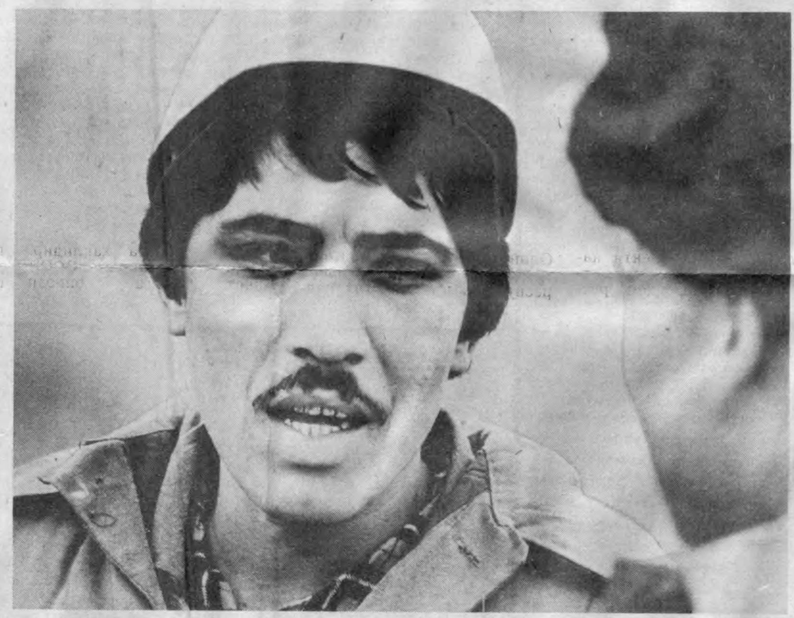

Андижон области марказида ичимлик сув кўп йиллардан бери муаммо бўлиб келмоқда. Буни бартараф этиш мақсадида Андижон денгизидан қувурлар тортилаяпти. «Узтрансспецстрой» трестига қарашли ихтисослашган бошқарма азаматлари ҳозиргача 30 километрдаги ишларни ниҳоясига етказишди. Юрий Любавин бошлиқ бригада ўзаро социалистик мусобақада олдинги сафда бориб, ҳар бир ишни тез ва соз адо этмоқда. Жамоатчи мухбиримиз В. МОЛГАЧЕВ олган суратларда пешқадам ишчи Комил Арзибоевни ва улкан қувурлар бир-бирига пайванд қилинаётган лаҳзани кўриб турибсиз.

ЧЕТ ЭЛ ЯНГИЛИКЛАРИ

КИМ ОШДИ САВДОСИ

ПЕКИН. **ТАСС мухбири Вячеслав Томилин хабар беради:** Пекин ким ошди савдоси бозорида бўлган оммавий савдода рангли телевизорлар ва видеомагнитофонлар, фотоаппаратлар ва энг замонавий кийим-кечаклар — жами 200 номдаги харидоргир маҳсулотлар сотилди. Фақат Хитой пойтахтидагина эмас, мамлакатнинг бошқа шаҳарларида ҳам тез оммалашиб бораётган илгариги ким ошди савдоларидан фарқ қилиб, бу гал сотувга чиқарилган буюмларнинг ҳаммаси кейинги пайтларда Пекин полицияси жиноятчи унсурлардан мусодара қилган бойликдир. Балки худди ана шу нарса шаҳарликларнинг бу галги ким ошди савдосига ниҳоятда қизиқишига сабаб бўлгандир. Умумий даромад салкам 30 минг юанни ташкил қилди.

Пекин ким ошди савдоси бозори бир ярим йил олдин ташкил қилинган эди. Ўзининг расмий мақомига кўра, у «ўзини ўзи пул билан таъминлаш ва ўз харажатларини ўзи қоплаш асосида ишловчи мустақил корхона»дир. Комиссион бадал одатда узил-кесил нархнинг 7 фоизини ташкил қилади. Бу ерда йўқотиб қўйиб, кейин талаб қилиб олинмаган буюмлар, касод бўлган корхоналарнинг мулки, шунингдек хитойликларнинг ва ХХРда ишлаётган чет эл фуқароларининг шахсий қимматбаҳо буюмлари сотилади. Энди бу рўйхатга нопок йўллар билан тўпланиб, суд қарори орқали мусодара қилинган мол-мулкнинг бир қисми ҳам қўшилди.

ИСРОИЛ РЕЖАЛАРИГА ҚАРШИ

ВАШИНГТОН. Буш маъмурияти Исроилдан унга берадиган қарзи босиб олинган араб территорияларида манзилгоҳлар қурилишига сарфланмаслиги тўғрисида кафолат олмаса, унга уй-жой қурилиши учун қарз бермайди. АҚШ давлат секретари Жеймс Бейкер шуни маълум қилди.

Қўшма Штатлар Исроил босиб олган ерларда, хусусан Иордан дарёсининг ғарбий соҳили ва Ғазо секторида Исроил манзилгоҳлари қурилишига йўл қўймаслик тўғрисидаги ўз баёнотларини аниқ-равшан қадамлар билан тасдиқлашга тайёр эканлигини биринчи марта намойиш қилди.

Ҳозирги вақтда сенатда Исроилга келаётган хорижийлар, хусусан совет яҳудийлари учун янги уйлар қурилишига 400 миллион доллар бериш тўғрисидаги қонун лойиҳаси бор.

ХАБАРЛАР ОҚИМИДАН

БУДАПЕШТ. Бу ерда Венгрия Республикаси давлат кенгашининг февраль сессияси иши якунланди.

Депутатлар кам сонли миллатларнинг парламентдаги вакиллиги муносабати билан конституцияга киритиладиган тузатишлар, мудофаа ва маориф ҳақидаги қонунларга ўзгартишлар тўғрисидаги ҳукумат тақдим этган таклифларни муҳокама қилдилар.

Депутатларнинг кўпчилик овози билан конституцияга тузатишлар қабул қилинди.

Республика президентини сайлаш тўғрисидаги масала хусусида номма-ном овоз берилди: президент республиканинг барча фуқаролари бевосита овоз бериши чоғида сайланиши керакми ёки уни парламент аъзолари сайлаши керакми? Венгрия Республиканинг давлат мажлиси президентни кўпчилик овоз билан бевосита сайлашни маъқуллади.

Депутатлар Маориф ва мудофаа тўғрисидаги қонунга тузатишларни қабул қилдилар. Маориф тўғрисидаги қонунга кўра, хусусий шахслар черковлар ва фондлар учун ўқув юртларини очиш имкониятига эга бўлиш мумкин.

ВАЛЛЕТТА. Жаҳонда содир бўлаётган шиддатли ўзгаришлар Европада хавфсизлик ва ҳамкорлик кенгаши (ЕХХК)да қатнашувчи 35 мамлакат давлат ва ҳукумат бошлиқларининг олий даражадаги учрашувини шу йилнинг ўзидаёқ ўтказишни талаб этади. ЕХХКда қатнашувчи бир гуруҳ холис ва қўшилмаган мамлакатларнинг Мальта пойтахтида бўлган уч кунлик учрашувининг якунловчи ахборотида шундай дейилади.

Бу галги анжуманда Австрия, Кипр, Лихтенштейн, Мальта, Сан-Марино, Швейцария, Финляндия ва Югославиянинг ташқи сиёсат маҳкамалари бошлиқлари иштирок этдилар, улар Европада сўнгги вақтда содир бўлган ўзгаришларни ҳисобга олиб, бу қитъадаги аҳволни муҳокама қилдилар, Европадаги оддий қуролли кучлар юзасидан Венада бўлаётган музокаралардаги ишнинг аҳволини кўриб чиқдилар.

Шу йилнинг ўзидаёқ ЕХХК қатнашчилари бўлган давлатларнинг олий даражадаги учрашувини ўтказиш тўғрисидаги таклифни ўрганиб чиқиш энг муҳим масалалардан бири бўлди, деди якунловчи матбуот конференциясида учрашувда раислик қилган Мальта бош министри Эдвард Фенек Адами.

Анжуман қатнашчилари бу таклифга қўшилиб, бундай учрашувни ўтказиш учун пухта тайёргарлик кўриш керак, деб таъкидладилар.

(ТАСС).

ҚИШЛОҚ ЗИЁЛИЛАРИ

ЖИЛҒА

Республикамизда 150 дан зиёд район газетаси чоп этилади. Уларда минг-минглаб касбдошларимиз тарғибот-ташвиқотнинг залворли юкини кўтариб келишаяпти. Мен районлардаги қийин шароитда ишлаётган қаламкашлар ижодини тоғ-тошдан сизиб чиқувчи қайнар булоққа қиёслагим келади. Лекин бу чашмалар ҳамма вақт ҳам кўзга ташланавермайди. Яқинда бир тасодиф туфайли Бахмал район газетаси ходими Алибой Эргашевнинг ижод намуналари билан танишиб қолдим.

Айниқса, унинг 1989 йилги ижодий маҳсули баракали. Муаллиф дадиллик билан тарихий мавзуларга ҳам қўл урган. «Ойқорликлар» номли очерклар туркумида бир хўжалик мисолида унинг ўтмиши, бугуни ва эртаси ҳақида ҳикоя қилиб берган. Сангзор воҳасида юз берган тарихий ҳодисалар ҳам шу совхоз ҳаёти орқали ифодаланган. Очерк жонли мисолларга бой. Унга халқ удумлари, афсона ва ривоятлар моҳирона сингдириб юборилган. Бу эса унинг ўқимишлилигини оширган.

Ривоятда айтилишича, «Ойқор» совхози территориясида қадимда мустаҳкам қўрғон бўлган. Уни ҳеч қандай ёв ола олмас экан. Кунлар, йиллар ўтиб, яна бир ғаним бостириб келади. У ҳам кўп қийналади. Лекин бир кун подшонинг қизи сирни очиб қўяди ва қўрғон таслим бўлади. Ёв подшоси ўша қизга уйланади. Қизнинг чеҳраси очилмайди. Бир куни бунинг сабабини сўрайдилар. Шунда у: «Отам менга иликнинг ёғидан ош қилиб берарди», дейди. Бу гапни эшитган подшо: «Иликнинг ёғидан ош едирган отангга дўстлик қилмадинг, энди менга дўст бўлармидинг» деб, уни тошбўрон қилдиради. Сангзор бўйидаги уюм-уюм тошлар шундан далолат эмиш. Дарёнинг номи ҳам шундан қолган экан.

Кўриниб турибдики, муаллиф халқдан ўрганишга интилади. Ривоят ва афсоналарни, тупроқдан олтинни ажратиб олишганидек, ўз асарларига қўшиб юборади. Бундай ижодкорнинг қалами чархланиб, ўзи камолотга тўлиб бораверади. Алибой Эргашевнинг «Чуборлик фаоллар», «Сангзорлик биринчи тракторчи», «Байналмилалчи Салом ака», «Чавандозлар кўпдир бу элда», «Бахмалликлар ҳузурида», «Раҳмон чўлқувар» каби туркум очеркларида эса Бахмал воҳаси кишиларининг Улуғ Октябрь инқилоби арафасидаги, оловли йиллар ва ундан кейинги даврдаги ҳаёти қаламга олинган.

Шу жиҳатдан «Байналмилалчи Салом ака» очерки айниқса характерлидир. Уни ўқиган киши турли миллат кишилари дўст ва аҳил бўлсаларгина ҳар қандай мушкулни ҳал қила оладилар, деган хулосага келади. «Сангзорлик биринчи тракторчи» очеркида ҳам шу ғоя ривожлантирилган. Унда рус йигити Михаил билан ўзбек ўғлони Усмон Қўлдошев дўстлиги ҳикоя қилинган.

Алибой Эргашевнинг «Фозил шоир», «Покиза инсон, фидойи раҳбар» сарлавҳали очерклари ҳақида ҳам шундай илиқ фикрларни айтиш мумкин.

Изланувчан журналист ижодининг яна бир қирраси бор. У ҳамиша ўқиб-ўрганади, истеъдодли қалам соҳибларига эргашишга интилади. Аммо буни тақлид деб тушунмайди. Балки танқидий ёндашиб, ўзидан «нимадир» қўшишга интилади. Масалан, Ғаллаорол районидаги «Меҳнат байроғи» рўзномасининг 1989 йил 8, 10 ва 13 июнь сонларида «Давлат архивидан туркум хабарлар» умумий сарлавҳаси билан бир йўла 25 та хабар эълон қилинган. Улар замон, давр жиҳатидан бир-бирини тўлдиради. Хабарлар муқаддима билан бошланиб хулоса билан якунланади. Бахмал районидаги «Ғалаба байроғи» рўзномасида эса умумий сарлавҳа остида 40 та туркум хабар берилган. Бу матбуотда ўзига хос янгиликдир.

Журналистикага сидқидилдан меҳр қўйган, унинг барча оғир сўқмоқларига бардош берган, қийинчиликларни енгиб ўтган киши бу касбда ҳурмат-эътиборга сазовор бўлади. Алибой Эргашев чорак асрдан буён ана шунга эришиш мақсадида интилиб яшаяпти. У ҳаётдаги янгиликларнинг, бунёдкорлик ишларининг, муҳим ўзгаришларнинг жарчиси ва тарғиботчиси бўлишга ҳаракат қилмоқда. Мен Бахмал бағридан отилиб чиқаётган бу ижод жилғасига янада тиниқлик ва жўшқинлик тилайман.

Ш. ЖАББОРОВ.

Буюк Ғалабанинг 45 йиллиги олдидан

ҲОРМАНГ, ҚУРОЛДОШ!

Одатимга кўра қаерга борсам, Улуғ Ватан урушида қатнашган жангчи-биродарларимни топишни, улар билан суҳбатлашишни канда қилмайман. Илгари сурхондарёлик Мамашукур Усмонов, Ўтаган Қосимов, Иброҳим Мирзаев ва бошқа бир қанча қуролдошларимнинг жанговар ҳамда тинч меҳнат йўллари хусусида республика матбуотида, китобларимда ёзган эдим.

Бу сафар меҳнат отпускамни Сурхон воҳасидаги «Хонжиза» дам олиш уйида ўтказишга қарор қилдим. Худди шу ерда яна бир қуролдош билан дўстлашдим. У Сариосиё район дон тайёрлаш идорасининг раҳбари бўлгани сабабли, уруш йиллари, партия ва ҳукуматимизнинг Озиқ-овқат программасини бажариш бўйича ҳозир олиб бораётган улкан режалари хусусида мириқиб суҳбатлашдик.

Қаршимда кексаликни тан олмайдиган, тетик, ўрта бўй, тўладан келган, очиқ чеҳрали, ширинсухан суҳбатдошим Ҳамроқул Саидов ўтирибди. У вазминлик билан ўз ҳаёт йўлини бирма-бир эслаяпти. Бир асарга татигулик салмоққа молик ва ибратли хотиралар...

Ҳамроқул Саидов 1943 йил февраль ойида Сариосиё район ҳарбий комиссариати томонидан Қизил Армия сафига чақирилди. Йигитлар дастлаб Бухородаги ҳарбий қисмда машқлар ўтказишди. Сўнгра медицина кўриги саракни сарак, пучакни пучак қилди. Минг афсуски, Ҳамроқул жанг қилишга яроқсиз деб топилди ва уйига қайтишга рухсат берилди. Қуроллардан отиш машқини олиб, босқинчи душманга қарши курашиш қасдида юрган Ҳамроқулга бу қаттиқ алам қилди. Унинг бўйи бир метр 46 сантиметр, оғирлиги аранг 46 килограмм келарди. Ҳарбий хизматга эса бу нолойиқ. Лекин Ҳамроқул бўш келмади. Ариза устига ариза ёзди. «Кичкина деманг бизни...» деб туриб олди. Ниҳоят, фронтга жўнатдилар.

Унинг жанговар йўли 878-ўқчи полк сафида Калиновка шаҳри ва унинг атрофидаги қишлоқларни озод қилишдан бошланди. Бироқ орадан икки ой ўтар-ўтмай, «Ўзбекистон» колхозидан келган Мамасоли Қодиров билан иккови бир вақтда яраландилар. Ҳамқишлоғининг аҳволи оғир эди. Улар анча даволанишди. Смоленскдаги госпиталда муолажа олиб, соғайиб чиқиш олдидан сариқ касалига чалинди. 1944 йилнинг апрель ойидагина Ҳамроқул яна жангга жўнади.

1950 йилнинг мартида у қадрдон қишлоғига қайтиб келди. Шундан кейин Сариосиё район партия комитетида инструктор, «Ўзбекистон» ва «Правда» колхозларида раис, «Дашнобод» совхозида директор бўлиб ишлади. Мана бир неча йилдирки, у Сариосиё район ғалла тайёрлаш идорасининг раҳбари. Пахта ҳосилдорлигини оширишдаги хизматлари учун Меҳнат Қизил Байроқ ордени ва бошқа мукофотлар билан тақдирланган. Илмга чанқоқ бу киши Душанбе қишлоқ хўжалиги институтини сиртдан тамомлаб, агрономлик касбига эга бўлди.

Ҳамроқул Саидов 9 фарзандни вояга етказган ота. Лекин қалби ҳамиша навқирон. Завқ-шавққа тўла ғазалхон шоир ҳамдир. У кўнгил даъватига кўра шарқ классик адабиёти анъаналари руҳида, аруз оҳанглари йўлида ғазаллар ёзади. Кўпчилик машқлари район ва область газеталарида эълон қилинган. Унинг шеърларини ўқир эканман, кўз олдимда қалби баҳор, ҳаёт нашидасидан энтикувчи замондошларимизни, айниқса ёшларни давримизга муносиб бўлишга ундовчи, ўйчан ҳамда тетик руҳли ижодкор гавдаланади.

Равон оҳангли ғазалларининг мавзу доираси ҳам рангбаранг: ёшларни эл-юртга муносиб ахлоқли, меҳнатсевар, Ватанга садоқатли бўлишга чорловчи «Отанг бирла онангдир», «Садоқат», «Одоб», воҳанинг меҳнат аҳлини куйловчи «Дашнобод», келажак авлодни меҳр-муҳаббатли, оқибатли бўлишга ундовчи «Дилбарим», «Гулсора» каби шеърлари диққатга сазовордир. Улар ғазал, муашшаҳ шаклларида яратилган. Эълон қилинган шеърлари ва ҳали китобхон мулкига айланмаган машқлари орасида турли касб эгаларига бағишланганлари анчагина. Улардан бири «Устозларга» деб аталади. Унда ўқитувчи улуғ касб эгаси, барча донишлар устози сифатида куйланади:

...Ҳам Улуғбек чўзди қўл
юлдуз томон,
Ал-Форобийни таниди кенг
жаҳон.
Сизга шогирд Жомий-ю
ал-Беруний
Сиз туфайли таниди эл ҳақ
йўлини!

Мактуб — дилларни дилларга уловчи элчи. Унинг беминнат хизмати туфайли қуролдошларим билан тез-тез хабарлашиб, сиртдан дардлашиб турамиз. Яқинда биродарим Ҳамроқулдан каттагина посилка келди. Унинг ичида ўша элчи-мактуб: «Дашнобод аноридан сизга озгина индим, ўзингиз кўрган боғимиздаги ғалвирак ёнғоқ нишонасидан ҳам юбордим» деган сўзлар ҳам бор. Хатга бир шеър илова қилиниб, унинг тўғрисида фикр билдиришимни сўрабди дўстим. Албатта, ўз вақтидаёқ унга шеър хусусидаги илиқ фикримни хат орқали жўнатдим. Кейинроқ шеър «Сариосиё ҳақиқати» газетасида босилиб чиқди. Ҳамроқул Саидовни эслаам, лоп этиб ўша ёдимга тушади, шеърнинг ўзини ўқиом, бутун уруш йиллари, жану жадаллар, қуролдошлар, душманга қарши ўқ ёғдираётган, «ура» дея сапчиб туриб ёв устига ҳамла қилиб бораётган чоғида, улуғ Ғалаба йўлида ҳалок бўлган сафдошлар кз ўнгимдан ўтади.

Баъзи бадиий камчиликларига қарамай, у ҳақиқат ифодаси, ватанпарвар ва собиқ жангчининг самимий юрак сўзлари, ифтихор ҳисларининг акси бўлгани учун ҳам уни қалбимга яқин оламан. Шу сабабли шеърни бот-бот берилиб, мағзини чақиб ўқийман. «Номаълум солдатга» деб аталади у. Қни, қуролдошлар, биргаликда ўқиб кўрайлик-чи, зора самимий оҳанглари қалбингизга кўчиб, ўтмиш хотираларини ёдингизга солса, дўстларни унутмасликка, ўзлигингизни ҳис этишга ундаса. Менимча вақтингизга ачинмайсиз ва муаллиф қаламининг ҳаққонийт кучига, кекса инсоннинг қалби навқиронлигига тан берсиз:

Қирқ йилдирки, дўстим, сени
излайман,
Қирқ йил бўлди, фақат
сендан сўзлайман.
Сени излайман-у, азиз
қуролдош,
Он юртим, тинчлигингни
кўзлайман.
Ўн етти ёшимда жангчи
бўлганман,
Балоғат ёшига жангда
тўлганман.
Юртдошлар жасадин
жанггоҳда кўриб,
Минг марта тирилиб, минг
бор ўлганман.
О, агар эсласам ўша
кунларни,
Бором, уйқусиз, машъум
тунларни,
Фашистлар наслига ўт
тушсин, дейман,
Уришқоқ жаноблар йўқ
бўлсин, дейман.
Лекин аскар бўлиб
туғилганимдан,
Тақдирга тасанно, ундан
розиман.
Чунки Ғалабага минг йил
тўлса ҳам,
Жангчи фарзандини унутмас
Ватан.
Аслида дунёга келиб
одамзод
Бахт учун курашар, юрт
этар обод.
Биз бўлсак бахтлимиз,
номаълум дўстим,
Бизни унутмайди келажак
авлод.

«Хонжиза» Бутуниттифоқ дам олиш уйида бирга бўлган кунларимизда, сўнгра унинг хонадонидаги меҳмондорчилик чоғида неча бор гап айланиб, Ғалаба куни — 9 майга бориб тақаларди. Шунда одатимга кўра унинг ўша фурсатдаги ҳис-ҳаяжони билан қизиқдим.

— Бизнинг қисмимиз ўшанда Польшанинг Шебжишин деган шаҳрида жойлашганди, — деб жавоб берганди у, — мен яраланиб соғайгач, иккинчи марта фронтга тушдим, кўп ўтмай сариқ касали асорати кўзғаб қолди. Шундан кейин соғаювчилар батальонига юборишди. Тушлик яқинлашиб қолган пайтда тўсатдан кўчаларда, бутун атрофда ғовур-ғувур, бақириқ-чақириқлар эшитила бошлади. Ҳарбий кийимдаги бир киши отини чоптирганича «Война кончилась, ура!» деб бақириб ўтиб кетди. Шу лаҳзадаёқ тўп ва бошқа қуроллардан узилган ўқ товуши ҳавони зириллатди. Бусалют эди! Мен ўзимни йўқотиб, карахт ҳолатда меровланиб қолиб: «Наҳотки!» дея атрофимдагиларга термулдим...

Меҳнат ва ижод билан банд, тиниб-тинчимас қардошим, тожик фарзанди Ҳамроқул Саидовга: «Тинчлик, фаровонлик йўлидаги заҳматдан, ижод завқ-шавқидан, ғазалхонликдан сира ҳорманг, азиз қуролдошим», дегим келади!

Б. ИМОМОВ,
Улуғ Ватан уруши қатнашчиси, филология фанлари доктори.

Халқимизнинг кўп асрлик миллий мусиқа асбоби — дутор гоҳ шўх, гоҳ ҳазин пардаларда ошиқ юрак зорини, хаста дил хуморини куйлаб, тингловчига ҳамроз бўлади. Гагарин районидаги «Партия XXIV съезди» совхози марказий созлаш устахонасининг қоровули Тожи Оллоёров унга меҳр қўйган инсон. Нок, ўрик, ёнғоқ каби дарахтлардан дутор ясашни яхши кўради. Пардозлов ишлари тамом бўлгач, отахоннинг ўзи уни синовдан ўтказади.

СУРАТДА: уста Тожи ота Оллоёров янги дуторни чалиб кўрмоқда.

И. ХЎЖАЕВ олган сурат. (ЎзТАГ).

Украинадан хат

ҲАМКОРЛИК ПАРВОЗИ

Паст Дарғом районидаги 24-ўрта мактаб ўқитувчиси, СССР Ёзувчилар уюшмасининг аъзоси, болалар шоири Бердимурод Юсуповнинг шеърлари «Ёшлик», «Камалак», «Бойчечак» каби альманах ва коллектив тўпламларда чоп этилган. Бошланғич синфларнинг «Алифбе» китобида ҳам учратиш мумкин. Қарийб 30 йилдан буён ёш авлодга таълим-тарбия бериб келаётган Б. Юсуповнинг шеърлари кўпгина қардош халқлар тилларига таржима қилинган. Ўтган йили Туркманистонда чиқадиган «Пионер» журналида Озод Раҳмонов таржимасида унинг бир нечта шеърлари босилди. Шунингдек, Григорий Резниковский томонидан Б. Юсуповнинг шеърлари рус тилига таржима қилинган.

«Алпомиш», «Рустамхон» достонларини, «Алишер Навоий» драмасини украин тилига ўгирган таржимон ва шоир Александр Григорьевич Петькупдан Бердимурод Юсупов номига хат келди. Унда ёзилишича, Б. Юсупов шеърларини қизиқиш билан ўқиб, ўрганиб бораётганини, шу боисдан 1990 йилда украин тилида «Октябрда туғилганлар» китоби чиқажагини, агар лозим кўрса, шу китобга киритиш учун шеърларидан юборишини сўрабди. Бердимурод бу илтимосни бажонидил бажарган эди.

Яқинда Украинадан яна хат келди. Хатда шундай сатрлар бор: «Ҳурматли Бердимурод Элибоевич! Шеърларингизни олдим. Катта раҳмат. Менга улар маъқул бўлди. Иложи бўлса болаларга бағишланган ҳикоя, юмор, эртак ва топишмоқлардан юборсангиз, кўп миннатдор бўлардим. Чунки вақти келиб, шеърларингизни украин тилида алоҳида тўплам қилиб чиқариш ниятим бор. Келажак ишларингизга улкан ютуқлар тилаб, Петькуп Александр Григорьевич».

Б. Юсуповнинг шеърлари украин халқи эътиборига ҳавола қилинса, яна бир дўстлик кўпригига асос солинган бўларди, албатта. Бу борада Бердимурод Юсупов ва украиналик шоир А. Г. Петькупга ижодий ҳамкорлик парвозини тилаб қоламиз.

А. ТУРДИҚУЛОВ.

Газетхон илҳоми

НИҲОЛ ЭКИНГ

Келди бу фасли баҳор ҳиммат-ла ниҳол экинг,
Вақт ўтиб кеч қолмасин, фурсат топиб дарҳол экинг.
Яшнаган ўлкам гўзал, яна ҳам очсин чирой,
Сиз унинг ширмон юзи устига дона хол экинг.
Сараланг аъло навин, кўрган киши қилсин ҳавас,
Таъми-маза бобида шакарми ёки бол экинг.
Бирни кессанг, ўнни эк, деган элимнинг нақли бор,
Қанча эксак бор илож, ихлос-ла бемалол экинг.
Келдибойнинг мақсади боғларга тўлсин бу диёр,
Яхшидек боғ қолдириб, халқимизга сиз хушҳол экинг.

Келдибой ЙЎЛДОШЕВ,
пенсионер.

ЎҚИНГ, ҚИЗИҚ!

«ДАРАХТ СИГИР»

Марказий Америка наботот оламининг шундай вакиллари борки, одамни ҳайратга солади. «Дарахт сигир» деб аталадигани улардан биридир. Агар унинг пўсти кесилса, оқ суюқлик оқа бошлайди. Мазкур модда таъми сутни эслатади.

Бу ердаги қишлоқларда яшайдиган камбағал кишилар ўша дарахт ёнига тез-тез келиб турадилар. Одамларнинг шафқатсизларча муносабатда бўлишларига қарамасдан «дарахт сигир» қуримаяпти.

ЯСАМА СОҚЧИ

Автомобилда юришдан қўрқадиган америкалик аёлларнинг ҳимоячиси пайдо бўлди. Йўқ, у полициячи ёки шахсий соқчи эмас. Бу пластмасса ва шиша толалардан қилинган ясама одамдир. У олд ўтиргичга жойлаштириб қўйилади. Ҳақиқий одамга ўхшаб, безорилар, машиналарни ўғирлаб кетувчи кишилар ва бошқа жиноятчилардан муҳофаза қилади.

Юта штатидаги фирма эгаси Стив Беннет ясама одамларни росаям пуллаяпти. Баъзи турмаларнинг маъмуриятлари уларга полициячи либосини кийдириб, қўлларига автомат қуролларни ушлатиб қўймоқдалар. Эндиликда ясама одамлар минораларда соқчилик қилаяпти.

Шундай қилиб, Беннет ўйлаб топган ясама одамлар ишсиз қолмаяпти.

ТЎКИЛГАН СОЧ ЧИҚДИ

Ҳиндистоннинг Тривандрум деган шаҳри аҳолиси шу ерда истиқомат қилувчи Гопалакришнан Наирни мамлакатдаги энг машҳур киши деб ҳисоблайди. Сочини ҳурпайтиришни орзу қилиб, мамлакатнинг турли бурчакларидан келган кишилар унинг уйини эртаю кеч чор тарафдан ўраб оладилар. Гап шундаки, Наир бундан бир неча йил муқаддам ўзи қадимги ҳинд медицинаси рисолалари асосида яратган ажойиб аликсирни бир неча кишида синаб кўрди. Натижада уларнинг тўкилиб кетган сочи қайтадан ўсиб чиқди.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

«ЎСАРФИЛЬМ»
МУАЛЛИФЛИК БИРЛАШМАСИ

АЗИЗ ДЎСТЛАР!
«ЎСАРФИЛЬМ» КИНО ОЛИЙ МАКТАБИ
қуйидаги мутахассисликлар бўйича

ЎҚИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

КИНОРЕЖИССЁР, КИНОДРАМАТУРГ, КИНООПЕРАТОР, КИНОРАССОМ, КИНОБАСТАКОР, КИНОШУНОС, КИНОДЕКОРАЦИЯ РАССОМИ, КИНОСУРАТ РАССОМИ, КИЙИМЛАР КИНОРАССОМИ, КИНОПАРДОЗ РАССОМИ, КИНОФИЛЬМ ПРОДЮСЕРИ, КИНООВОЗ ОПЕРАТОРИ, КИНОҲИСОБЧИ ВА КИНОИҚТИСОДЧИ. ҲАР БИР МУТАХАССИСЛИК БЎЙИЧА ФАҚАТ БИР КИШИ ЎҚИШГА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

КОНКУРС ТАЛАБЛАРИ:

Талабгорлар олий маълумотли (қайси мутахассислик бўйича олий маълумотга эгалигининг аҳамияти йўқ) ёки ўрта махсус маълумотга эга бўлишлари шарт.

Талабгорлар аввало инсонларга хос бўлган ноёб фазилатларга, қолаверса, мушоҳадакор қиёфага, юксак савияга, ўзларининг маънавий оламларига, ўзига хос фикрлаш қобилиятига эга бўлган истеъдодли кишилар бўлишлари лозим.

Талабгорлар ўзбек мактабини битирган ва ўзбек тилини мукаммал ўрганган бўлиб, инглиз тилини ҳам мукаммал билиши (ёки қисқа муддатда ўрганиш мажбуриятини ўз зиммаларига олишлари) мажбурийдир.

Ўқишга ёши 25 ёшдан ошмаган, ҳарбий хизматни ўтаб келган ўзбек йигитлари қабул қилинади. Ўқиш ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда олиб борилади. Дарсларни ўтиш учун жумҳуриятимиз, қардош жумҳуриятлар ҳамда чет эл киноусталари таклиф этилади. Шунингдек мамлакатимиз ва чет мамлакатларнинг киноинститутлари, киномактаблари ва киностудияларида кўчма дарслар ташкил этилади.

«Ўсарфильм» кино олий мактаби «Ўсарфильм» муаллифи Саид Ўсар Бекнинг кинорежиссура ихтисоси бўйича илмий ижодий изланишлар ва тажрибалар ўтказиш киноустахонасидир.

Талабаларга ойига 200 сўм миқдорида стипендия берилади. Бундан ташқари «Ўсарфильм» муаллифлик бирлашмасининг ижодий-ишлаб чиқариш ишларига ўз улушини қўшган талабаларга уларнинг қўшган ҳиссаларига ва лаёқатларига қараб ойлик мукофот пуллари бериб борилади.

«Ўсарфильм» кино олий мактабининг талабалари ўқиш давомида иккита 45 минутлик қисқа ҳажмли бадиий ўқув фильмини ва 1,5 соатлик тўлиқ ҳажмли бадиий диплом фильмини суратга оладилар. «Ўсарфильм» кино олий мактабини битирган талабаларга эгаллаган мутахассисликлари бўйича диплом берилади ва улар «Ўсарфильм»га доимий ишга олиб қолинадилар.

Имтиҳонолди суҳбатларини ўтказиш ҳар ойнинг биринчи ҳафтасидаги шанба ва якшанба кунлари, яъни: 7-8 апрель, 5—6 май, 2—3 июнь, 30 июнь ва 1 июль, 4—5 август, 1—2 сентябрь кунлари соат 12 дан 19.00 гача бўлиб ўтади.

КИРИШ ИМТИҲОНЛАРИ 3 СЕНТЯБРДАН 10 СЕНТЯБРГАЧА ДАВОМ ЭТАДИ. ИМТИҲОНЛАР ФАҚАТ МУТАХАССИСЛИК БЎЙИЧА БЎЛИБ, ДАРСЛАР ҲАМ ФАҚАТ ИХТИСОС БЎЙИЧА ЎТКАЗИЛАДИ.

Машғулотлар 1990 йилнинг 1 ОКТЯБРИДАН бошлаб ўзбек тилида олиб борилади.
ЎҚИШ МУДДАТИ 2 ЙИЛ.

Ўзингиз билан (агар бўлса) ижодий материал, шеър, ҳикоя, қисса, сценарий, пьеса, роман, чизилган сурат, фотоматериаллар, ихтиролар лойиҳаси, кинофильмлар ёки ҳаваскорлик фильмлари, Сиз саҳналаштирган спектаклларнинг режиссёрлик партитуралари ва фотоматериаллари, афишалари, мутахассислик бўйича илмий-ижодий изланишлар ёки Сизнинг истеъдодингизни намоён қилиши мумкин бўлган бошқа асарларингизни суҳбатга ола келишингизни ёки почта орқали юборишингизни сўраймиз. 10 августгача ижодий асарларни «Ўсарфильм»га топширмаган ёки почта орқали юбормаган, шунингдек, имтиҳонолди суҳбатларидан ўтмаган талабгорлар имтиҳонларга қўйилмайди. Юборилган ижодий асарлар эгаларига қайтарилмайди.

Зарур ҳужжатлар: дипломнинг асл нусхаси (эгасига қайтарилади) ва нотариус орқали тасдиқланган кўчирмаси, саломатлиги ҳақида маълумотнома, меҳнат дафтарчаси, 2 дона 9x12 см, 2 дона 4x6 см, 2 дона 3x4 см. ҳажмли сурат, паспорт, ҳарбий ҳужжат.

«Ўсарфильм» олий кино мактаби ўзининг бўлғуси иқтидорли талабаларини интиқлик билан кутади...

«Ўсарфильм» қўнимгоҳи: 700000, Инқилоб хиёбони (метронинг «Октябрь инқилоби» бекати), Ленинград кўчаси (Техника уйи), телефон 32-01-29.

КОЛХОЗЛАР, СОВХОЗЛАР, ШИРКАТЛАР РАҲБАРЛАРИ ВА ҲАВАСКОР ГУЛЧИЛАР ДИҚҚАТИГА!

ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ ҒАЛАБА РАЙОНИДАГИ

ДИМИТРОВ НОМЛИ КОЛХОЗНИНГ ИССИҚХОНА ХЎЖАЛИГИДА

ЧИННИГУЛ КЎЧАТЛАРИ СОТИЛАДИ

Гул кўчатлари Таллинн шаҳридан келтирилган оналик кўчатидан тайёрланган.

БУЮРТМАЛАР 10 МАРТДАН 30 АПРЕЛГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Тайёр кўчатлар 10 МАРТДАН бошлаб сотилади.
Маконимиз: «Қўйлиқ—Ҳамза» автобусининг «Димитров», «Тўйтепа—Димитров» автобусининг сўнгги бекатлари.

СПОРТ АХБОРОТИ

ФУТБОЛ

Шундай қилиб, олий лига коллективлари мавсумни биринчи бўлиб бошлаб бердилар. Яна бир учрашув ўтган йили кучлилар сафига йўлланма олган МАСК ва Донецкнинг «Шахтёр» командалари ўртасида бўлиб ўтди. Бу матч бир неча йиллар муқаддам ҳақли равишда олий лиганинг кучли коллективларидан саналган Москва армиячилари устунлигида ўтди. Улар ташаббусни илк дақиқалардан қўлга олиб, уни учрашув сўнггига қадар бермадилар. Кончилар дарвозаси муттасил таҳлика остида қолиб турди. Тўплар бирин-кетин улар дарвозасига киритилаверди. Учрашув ҳаками ўйин тугаганини билдириб, ҳуштак чалганида таблода 4:0 рақами акс этиб турарди. Армиячилар рақибларини ана шундай ҳисобда мағлубиятга учратдилар. Учрашув майдон эгалари бу йилги мавсумга пухта тайёргарлик кўрганликларини тасдиқлади.

Кеча олий лигада бир неча учрашув бўлиб ўтди. Ўтган йилги чемпион Москва спартакчилари билан бронза медали соҳиблари Киев динамочилари курашни бошладилар.

ШАХМАТ

Линарес шаҳрида (Испания) кучли гроссмейстерлар ўртасида бўлиб ўтган халқаро мусобақа ниҳоясига етди. Унда жаҳон чемпиони Гарри Каспаров яна биринчи ўринни эгаллади. У сўнгги учрашувни Испания вакили Мигель Ильескас билан ўтказиб, рақибини 61-юришда мағлубиятга учратди. Натижада Гарри Каспаров жами 8 очко тўплади.

Шуниси қувончлики, кейинги икки ўринни ҳам мамлакатимиз вакиллари олдилар. Тож соҳибидан бор-йўғи ярим очко орқада қолган ёш совет гроссмейстери минсклик Борис Гельфанд иккинчи, етти очко тўплаган ленинградлик қобилиятли шахматчи Валерий Салов учинчи ўринни эгаллашди.

ХОККЕЙ

Яна уч турдан сўнг олий лига колективлари бу йилги мавсумни якунлайдилар. Лекин қайси команда олтин медаль эгаси бўлади? — деган саволга ҳозир ҳеч ким аниқ жавоб бера олмайди. Негаки, бу йилги мамлакат биринчилиги кутилмаган натижаларга бойки, пешқадамлар ўзларидан қуйида бораётган клубларга ютқазиб қўймоқдалар. Аммо куни-кеча бўлиб ўтган учрашувларда уларнинг қўли баланд келди. Масалан, Москва динамочилари ҳамшаҳарлари — «Крылья Советов» командаси хоккейчилари устидан 4:0 ҳисобида ғалаба қозониб, муҳим очкони қўлга киритдилар. Иккинчи даъвогар — «Химик» коллективи ўз майдонида Москва спартакчиларини бир шайба фарқ билан (3:2) енгди. Натижада «Динамо» (Москва) ва «Химик» (Воскресенск) жамғармасидаги очколар 69 тага етди. Учинчи ўринда бораётган Москва армиячилари ҳисобида 66 очко бор. Аммо улар рақибларига нисбатан бир учрашувни кам ўйнаганлар.

Шундай қилиб, ана шу уч коллектив олтин, кумуш ва бронза медалларига даъвогарлик қилишаяпти. Аммо қайси бири чемпион бўлишию бошқа медаллар кимга тегишини ҳозир айтиш мушкул.

ЕНГИЛ АТЛЕТИКА

Шотландия пойтахти Глазго шаҳрида енгил атлетика бўйича бўлиб ўтган Европа биринчилигида совет спортчилари муваффақиятли қатнашдилар. Улардан кўпчилиги олтин медаллар соҳиби бўлди. Чунончи, республикамиз вакили Радион Гатаулин ҳам лангарчўпда баландликка сакрашда биринчи ўринни эгаллаб, қитъа чемпиони деган унвонга сазовор бўлди.

Муҳаррир ўринбосари
Н. ЕҚУБОВ.

ОЙНАИ ЖАҲОНДА КЎРИНГ

7 МАРТ, ЧОРШАНБА

● ЎзТВ I

11.30 География. Евроосиёнинг ҳозирги давр ландшафтлари.
12.00 «Табиатнинг бебаҳо инъоми», «Хотира шаршаралари». Телефильмлар.
12.30 Умумий биология. Биогеоценозлар ва уларни муҳофаза қилиш.
13.00 «Чинор остидаги дуэль». Бадиий фильм.

* * *

17.30 «Бир умрга тенг рақс». Ҳужжатли фильм.
18.00 Кўрсатувлар программаси.
18.05 «Қўшнилар». Қўғирчоқ фильм.
18.15 «Қувноқлар даврасида». Болалар боғчалари тарбияланувчиларининг чиқиши.
18.45 «Ахборот» (рус тилида).
19.00 «Рақслар гулдастаси». Концерт.
19.30 «Ахборот».
19.55 Москва. **Халқаро хотин-қизлар куни — 8 Мартга бағишланган тантанали йиғилиш.** ССР Иттифоқи Давлат академик Большой театридан олиб кўрсатилади.
21.30 Москва. «Время».
22.00 «Иқбол». Қизлар конкурс программаси.
23.35 Янгиликлар.
23.40 Кўрсатувлар программаси.

● ЎзТВ II

19.05 Болалар учун. «Звездочка» (рус тилида).
19.35 «Тақдиринг қўлингда». Бадиий фильм («Ўзбекфильм»).
20.55 «Тошкент» студияси кўрсатади. «Эътиқод».

ФРУНЗЕ КЎРСАТАДИ:

21.30 Москва. «Время».
22.00 «Мин киял». Бадиий-публицистик кўрсатув.
23.00 «Жоогазин». Байрам программаси.

● МТ I

7.00 «120 минут».
9.05 «Камалак». Халқ ижодиёти телепрограммаларининг VIII Халқаро фестивали (Венгрия).
9.35 «Шарлоттанинг маржони». Уч серияли телевизион бадиий фильм. 3-серия.
10.40 «Дунё бўйлаб». Альманах.
11.40 Кичик концерт.
11.55 Болалар соати (инглиз тили дарси билан).
12.55 Коллаж (реклама, эълонлар, ахборот).
13.00 «Время». Янгиликлар телевизион хизмати.

* * *

16.30 «Иванушка яшаган экан». Телевизион ҳужжатли фильм.
16.55 «Ер — она масканимиз». Фотоконкурс.
17.00 Хорижий рус маданияти. «Ёзувчи Е. Максимов ҳузурида меҳмонда».
18.00 «Қўшиққа бахшида умр». РСФСР халқ артисти Александра Стрельченко.
18.40 «Омадли аёллар». Беш серияли телевизион бадиий фильм. 2-серия — «Нина».
19.55 **Халқаро хотин-қизлар куни — 8 Мартга бағишланган тантанали йиғилиш.** ССР Иттифоқи Давлат академик Большой театридан олиб кўрсатилади.
21.30 «Время». Янгиликлар телевизион хизмати.
22.00 «Сиз бунга қодирсиз». А. Дерябиннинг янги даволаш усули ҳақида.
22.45 «Оперетта, оперетта».
24.00 «Эфирда мусиқа».

● МТ II

9.00 Эрталабки гимнастика.

Ўқув программаси

9.15 Илмий-оммабоп фильмлар: «Мардлик соати», «Бахтиёр бўлиш санъати».
9.35, 10.35 Информатика ва ҳисоблаш техникаси асослари. 11-синф. Иш юритиш ва ЭҲМ.
10.05 Немис тили. 1-йил шуғулланаётганлар учун.
11.05 Немис тили. 2-йил шуғулланаётганлар учун.
11.35, 12.35 Мусиқа. 5-синф. А. П. Бородин мусиқасида паҳлавонлар образи.
12.10 «Иссиқ нон». Илмий-оммабоп фильм.

*

13.10 Такрорий телефильмлар сеанси. «Қирқ ёшда ҳам ҳали орзу қилишади». Телевизион бадиий фильм (ГДР).

* * *

17.00 Болалар учун фильм. «Еттидан ўн иккигача» («Мосфильм»).
18.15 СССР халқлари VII қишки спартакиадаси. Конькида югуриш спорти. Киевдан кўрсатилади.
18.45 Ёшлик куйлайди ва рақсга тушади.
19.00 «Время». Янгиликлар телевизион хизмати (сурдо таржимаси билан).
19.30 СССР Олий Совети сессияси. Танаффус пайтида (20.30) — Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! «Қуённикида ҳовли тўйи».
22.00 «Иллюзион». «Чочара». Бадиий фильм (Италия).

«ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ»—
«СЕЛЬСКАЯ ПРАВДА»
Газета Центрального Комитета Компартии Узбекистана
Выходит на узбекском и русском языках.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700083, ТОШКЕНТ, ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32

ТЕЛЕФОНЛАР: Муҳаррир ўринбосарлари — 33-44-43, 32-56-21, 33-16-27-, 32-54-41, Масъул котиб, — 33-09-93, 32-56-26. Масъул котиб ўринбосарлари — 32-56-25, 32-54-48, 32-54-47. Партия турмуши бўлими — 33-54-33, 32-56-22. Совет қурилиши бўлими — 32-56-34. Деҳқончилик бўлими — 33-54-33. 32-56-35, 32-54-51. Чорвачилик бўлими — 32-56-33. Қишлоқ қурилиши бўлими — 32-54-44. Маданият, адабиёт ва санъат бўлими — 32-56-36, 32-56-39. Ахборот ва спорт бўлими — 32-54-46, 32-56-39. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 32-54-52. Таржима бўлимлари — 32-56-31, 32-54-54, 32-54-55, 32-56-28. Иллюстрация бўлими — 32-58-79. Эълонлар бўлими — 33-81-42.

Р. 01144. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Д. 1149. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12